

NÆRINGSLIVSMAGASINET

NR. 11 • 2017 • ÅRGANG 23
LØSSALG: 79 KR

Rosenkilden

Istid mellom nabobyene

Samarbeidsklimaet er blitt dårlige, ifølge Pål Morten Borgli i Sandnes. Kommunesammen-slåingsrunden har vært skadelig for regionen, fastslår John Peter Hernes i Stavanger. Nå slår flere aktører alarm og vil sette en stopper for en ny istid mellom byene i storbyområdet på Nord-Jæren.

**VI FORTSETTER
Å VOKSE!**

Colliers International AS har siden 1993 vært en av de ledende aktørene innenfor næringseiendom i Norge, med hovedkontor i Oslo. Selskapet har hatt en rivende utvikling og har i dag mer enn 90 dedikerte og engasjerte medarbeidere med bred erfaring innen næringseiendom- og forvaltning.

Fra og med den 1. november finner du oss nå også lokalisert i Stavanger. For Colliers er en etablering i Stavanger-regionen et naturlig valg for å kunne tilby enda bedre tjenester til våre kunder - både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi ønsker deg velkommen inn til en hyggelig eiendomsprat i våre nye lokaler i Nordbøgaten 4 sentralt i Stavanger, eller besøk vår nettside for mer informasjon.

KONTAKT

Thomas J. Middelthon
(General Manager/partner)
thomas.middelthon@colliers.com
www.colliers.no

MAGASINET ROSENKILDEN

Næringsforeningens magasin Rosenkilden kommer ut månedlig i et opplag på 14.000. Det distribueres til alle bedrifter og offentlige virksomheter i regionen. Rosenkilden skal være dagsordenssettende i regionens viktigste næringspolitiske saker og gjenspeile aktiviteten i medlemsbedriftene. Næringsforeningens nettside: www.naeringsforeningen.no.

KONTAKTPERSONER

TIPS: Egil Hollund, tlf: 992 93 700,

epost: hollund@naeringsforeningen.no

ANNONSER: Rune Dale, tlf: 920 54 779,

epost: dale@naeringsforeningen.no

MEDLEMSKAP:

Randi Mannsåker, tlf: 464 12 959,

epost: mannsaaker@naeringsforeningen.no

MEDLEMSMØTER: Anne Woie, tlf: 995 12 623,

epost: woie@naeringsforeningen.no

KOMMENDE ARRANGEMENTER

MEDLEMSMØTER

08.12 Salg for selgere!

08.12 Lederskolen IV

14.12 Kultur for digitalisering

15.12 Julemøte i teatret

05.01 Aksjeåret 2018

For mer informasjon
og påmelding,
gå til naeringsforeningen.no.

INN ACTIVITIES

05.12 ACTIVE 2017 - Skiing

08.12 Visit Lervig Brewery

13.12 Work as a Guide in Stavanger?

14.12 Visit the Gingerbread House Town

17.12 ACTIVE 2017 - Trip to Måna fossen

For sign up,
go to rosenkilden.com.

Rosenkilden følger redaktørplakaten.

Ansvarlig redaktør: Harald Minge.

Redaktør: Egil Hollund.

I redaksjonen: Ståle Frafjord, Frode Berge, Trude Refvem Hembre og Elianne Strøm Topstad.

Utgivelse/produksjon:

Næringsforeningen i Stavanger-regionen.

Telefon: 51 51 08 80.

Epost: post@naeringsforeningen.no.

www.naeringsforeningen.no

Opplag: 14.000.

Trykk/layout: Kai Hansen Trykkeri

Fotografer: Markus Johansson, Henrik

Moksnes og Heidi Rimereit/BITMAP.

Forsideillustrasjon: Ståle Ådland

Årgang: 23.

Redaksjonen avsluttet: 24. november 2017

Innhold

Samarbeid på Nord-Jæren 8

Nasjonal Transportplan 16

Ny Tall Ships-fest i Stavanger 20

Havbruksnæringen 22

Problemkryss 25

Spaltisten: Rune Dahl Fitjar 30

Spaltisten: Torill Nag 32

Profilen: Alfred Ydstebø 34

Lær av de beste: Figgjo AS 38

Made in Finnøy 42

Bedriften: Attende AS 44

Nye medlemmer siden sist 48

Styrelederen 50

Energikommentaren 52

Spaltisten 54

LUNCH 55

INN Expats 56

Arbeidsliv 58

Nytt om navn 60

En smart by retter opp feil

Hver morgen og ettermiddag sitter tusenvis av ingeniører og teknologer i smartbyen Stavanger i uendelige køer på vei til jobb og irriterer seg over helt unødvendige flaskehalser. Med relativt enkle grep kan de nye, men dårlige trafikale løsningene i Hillevåg og Schankeholen rettes opp.

HARALD MINGE • Adm. dir. i Næringsforeningen

Den framtidige bompengebelastningen i Stavanger-regionen er langt over smertegrensen, både for private og næringsdrivende. Samtidig som det er tvingende nødvendig å øke kollektivbruken, er det et paradoks at det er bilbruken som skal finansiere mesteparten av både kollektiv- og veiutbyggingene. Da er det forstemmende å se at det legges opp til unødvendige flaskehalser og dårlige trafikale løsninger som ikke bare skaper irritasjon, men som påfører næringslivet ekstra kostnader på grunn av dårlig framkommelighet. Tid er penger!

Folk rister på hodet over kryssløsningen i Hillevåg. Selv om nesten alle biler skal rett fram, og selv om bussen står og tar opp folk på holdeplassen, må alle bilene stoppe for å vente på rødt lys. Som du kan lese i denne utgaven av Rosenkilden; Dette var et forsøksprosjekt som ble permanent, til grenseløs irritasjon for bilistene.

ENKLE GREP

På E39 i Schankeholen nordover mot Forus og Sandnes, må alle bilene nå ned i en rundkjøring der de møter trafikken fra Stavanger sentrum. Tidligere var det en sømløs ordning med flettefelt, der trafikken fra Schankeholen i praksis hadde samme prioritet som dem som kom fra sentrum. Nå vil rundkjøringen favorisere dem som kommer durende i retning fra Kannik og den nye miljøkulverten, med det resultat at alle som kommer på E39 fra Tjensvoll, sykehuset og Hillevåg,

blir stående i en stadig voksende kø. Mange tror kanskje at det vil ordne seg når anleggsarbeidet er ferdig, men det vil det ikke. Denne løsningen vil være permanent.

Felles for begge disse flaskehalsene er at de med enkle grep kunne fungert mye bedre. I dette nummeret av Rosenkilden har journalist Ståle Frafjord gjort et enkelt

**Mens bussene stanser,
slipper av og tar i mot
nye passasjerer, må all
annen trafikk vente –
helt unødvendig.**

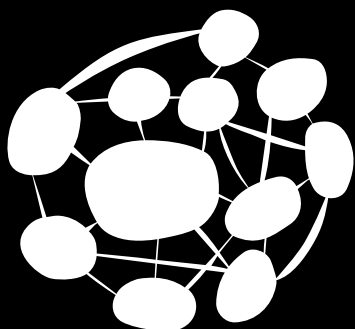
stykke feltarbeid med stoppeklokke og kuleramme. Ett eksempel: I Hillevåg viser det seg at bussenes sensorer som gir bilistene rødt lys i kryssene, utløses før bussene ankommer bussholdeplassene. Mens bussene stanser, slipper av og tar i mot nye passasjerer, må all annen trafikk vente – helt unødvendig. Når de fleste av disse bilene dessuten skal rett fram, begynner det å nærme seg en parodi. Det er

snakk om utilstrekkelige tekniske løsninger som smartbyen Stavanger rett og slett ikke kan være bekjent av.

IKKE DÅRLIGE LØSNINGER

Den overordnede målsettingen om å prioritere bussveien og kollektivtrafikk, er både riktig og viktig. Nå får vi omsider et høykvalitets kollektivtilbud som faktisk blir et reelt alternativ til bilen. Vi er på vei til å tilfredsstille kravet om nullvekst i biltrafikken, det er viktig for miljøet og det er avgjørende for framkommeligheten til næringstrafikken og de som faktisk må bruke bil (ja, de finnes faktisk). Det store flertallet aksepterer rødt lys for å slippe fram bussen, men de tolererer ikke dårlige løsninger og helt unødvendig venting. Viljen til å støtte opp om bompengefinansieringen og tilliten til hele systemet, inkludert politikerne og Statens Vegvesen, utfordres når vi opplever slike dårlige og på grensen til pinlige trafikale løsninger som det tilsynelatende ikke er vilje til å gjøre noe med.

Når dette kombineres med et sterkt økende bompengepress på Vestlandet, og det faktum at det er vi her vestpå som betaler den høyeste bompengandelen i Nasjonal transportplan, slik vi også kan lese i denne utgaven av Rosenkilden, er det ikke rart at mange føler sinne og avmakt. Det er lett å avfeie reaksjonene fra «bilfolket» og bare henvise til at de «klager uansett», men vi vil sterkt advare mot dårlige løsninger for biltrafikken som middel for å få folk til å ta buss. Prioriter kollektivtrafikk, men lytt til kritikken og finn fram til gode løsninger!

NÆRINGSFORENINGEN

Gir kraft til vekst

POSTADRESSE
Næringsforeningen i Stavanger-regionen,
Postboks 182, 4001 Stavanger
TELEFON: 51 51 08 80.
E-POST: post@naeringsforeningen.no

NÆRINGSFORENINGEN ER TIL STEDE I HELE STAVANGER-REGIONEN – FRA DALANE I SØR TIL RYFYLKE I NORD.

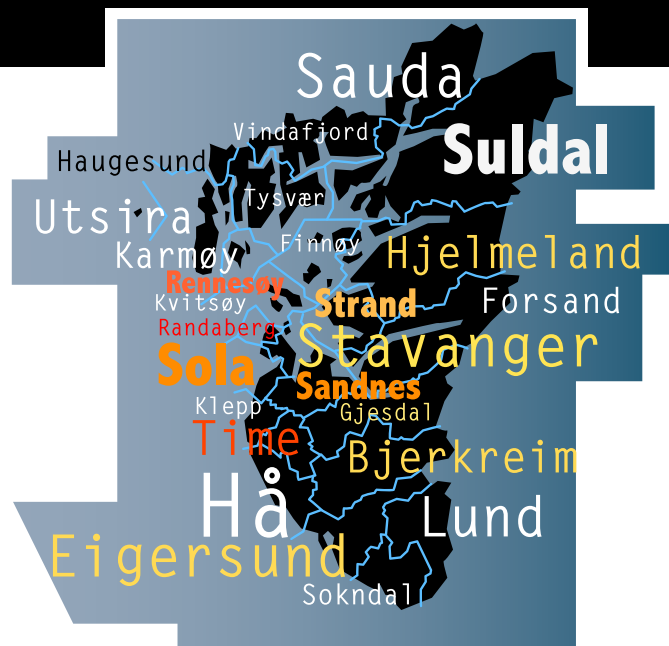
Næringsforeningen har 1.855 medlemsbedrifter, og over hele regionen har vi en lokal tilstedeværelse med egne ressursgrupper. Disse fungerer nærmest som lokalkontor og arbeider med lokale utfordringer, men i et regionalt perspektiv. Et grenseløst næringsliv i en stadig mer grenseløs region. Nå arrangeres det egne medlemsmøter i Egersund, Bryne, Gjesdal, Sandnes, Sola, Risavika, Randaberg, Rennesøy, i Ryfylke og selvfølgelig i Stavanger. Vi er på vårt aller beste når vi får til gode samarbeidsprosjekter – ofte sammen med det offentlige.

VISJON OG VERDIER

«Gir kraft til vekst» er Næringsforeningens visjon. Våre tre utvalgte verdier er «modig, dagsordensettende og godt vertskap». Vertsapsrollen er sentral i en nettverksorganisasjon, og foreningen har lange tradisjoner i å ivareta rollen som samfunnsdebattant og pådriver for å ivareta medlemmenes interesser.

STRATEGISKE FOKUSOMRÅDER

Næringsforeningen har valgt ut sju strategiske fokusområder for perioden 2016 til 2020. De strategiske fokusområdene er infrastruktur, kompetanse, boattraktivitet, energi, Den grenseløse regionen, Nye muligheter og havnæringene. Innenfor hvert område jobbes det med ulike prosjekter.

28 RESSURSGRUPPER

Næringsforeningen er i underkant av 15 ansatte, men ca. 250 medlemmer er organisert i foreningens 28 ressursgrupper. Disse jobber med spesifikke fagfelt som bygg- og anlegg, energi, teknologi eller matbransjen, eller de kan være geografisk basert. Ressursgruppene er viktige temperaturmålere blant medlemsbedriftene, og i egenskap av sin kompetanse og nettverk løfter de fram viktige saker og ulike prosjekter i samarbeid med administrasjonen. De bidrar også til høringsuttalelser, deltar i offentlige utvalg eller arrangerer medlemsmøter.

RENNESØY

Leder: Cato Østerhus. Tlf: 913 15 547
cato@oster-hus.no

ENERGI

Leder: Kyrre M. Knudsen. Tlf: 93883518
kyrre.knudsen@sr-bank.no

FORNYBAR ENERGI

Leder: Rune Hersvik. Tlf: 916 35 724
rune@vind.no

BYGG OG ANLEGG

Leder: Geir Endresen. Tlf: 934 42 960
geir.endresen@kruse-smith.no

MAT

Leder: Olav Sande. Tlf: 900 66 374
olav.sande@bondelaget.no

STAVANGER SENTRUM

Leder: Arild Tvedt. Tlf: 906 35 442
arild.tvedt@tvedt-eiendom.no

SANDNES

Leder: Dag Halvorsen. Tlf: 982 67 702
dag@sig-halvorsen.no

RISAVIKA

Leder: Steinar Madsen. Tlf: 977 34 720
steinar.madsen@risavika.no

FINNØY

Leder: Cathrine Selvaag. Tlf: 905 36 673
cathrine@ryfylkekokken.no

FORUS

Leder: Hans Inge Skadberg. Tlf: 959 32 266
hansinge.skadberg@ikea.com

GJESDAL

Leder: Anniken Øgreid. Tlf: 990 14 409
anniken@alg-land.no

JÆREN

Leder: Gisle Høyland. Tlf: 415 13 585
gislehoey@gmail.com

DALANE

Leder: Vidar Volden. Tlf: 913 12 189
vidar@voldentollefsen.no

RYFYLKE

Leder: Kjell Apeland. Tlf: 913 42 813
ka@hardangerrock.no

DEN GRØNNE LANDSBYEN

Leder: Bent Bergersen. Tlf: 924 47 789
post@mxsportrandaberg.no

TEKNOLOGI

Leder: Silje Eriksen Bølla. Tlf: 928 87 113
silje.eriksen.boella@sr-bank.no

TILRETTELAGT ARBEID

Leder: Kjetil Søyland. Tlf: 900 38 224
kjetil@avanti-ryfylke.no

KREATIVE KOMMERSIELLE NÆRINGER

Leder: Kristin Koll. Tlf: 930 31 052
kristin@al-dente.no

ENTREPRENØRSKAP

Leder: Terje Roalsvig Fanebust. Tlf: 478 35 773
terje.fanebust@dnb.no

KAPITALFORVALTNING

Leder: Ole-Henry Slette. Tlf: 915 87 410
olsl01@handelsbanken.no

SOLA

Leder: Therese Håland Haver. Tlf: 915 43 133
therese.haver@sr-bank.no

INTERNASJONALE RELASJONER

Leder: Per Hatlem. Tlf: 918 11 866
per.hatlem@lyse.net

LEAN

Leder: Christine Wathne Seloter. Tlf: 995 07 261
christine.w.seloter@sr-bank.no

U37

Leder: Christian Friestad. Tlf: 467 61 166
cfr@adeb.no

HÅNDVERKERE

Leder: Rasmus Pollestad. Tlf: 908 23 154
jensgs@byggmestorsoren.no

REISELIV

Leder: Gjermund Dahl. Tlf: 909 93 848
gjermund.dahl@scandichotels.com

50/50

Leder: Hanne N. Berentzen. Tlf: 900 234 23
hanne@ostehuset.no

STUDENTER

Leder: Sander Thomassen. Tlf: 934 81 901
sanderbthomassen@gmail.com

NÆRINGSFORENINGENS STYRE

Ådne Kverneland
Leder

Kristin Gustavsen
Nestleder

Berta Lende Roed

Marianne Sørskår
Torbjørnsen

Marit Boyesen

Kenneth Gilje

Knut Roar Wiig

Dag Øyvind Meling

Arna Smistad

TASTA BRYGGE

Midt mellom Konserthuset og Dusavikbasen

Perfekte lokaler for bedrifter som går mot strømmen

I Skogstøstraen 25 har vi 5000 m² kontorer til leie. Ny topp moderne toppetasje ferdig, nytt inngangsparti og resepsjon klar i 2018. Du kan leie et bygg, en etasje, en seksjon eller bare kontorer. 3 km fra Torget i sentrum tilbyr vi leieavtaler som er fleksible – korte eller lange. For få eller mange. For gründere og etablerte bedrifter som vil røske litt opp i strukturene. Kontorarealene er enkelt skalerbare. Arbeidsstedet er transport- og bomvennlig for mange arbeidstakere med bosted i Stavanger, men vi har også mer enn 200 parkeringsplasser.

tastabrygge.no

SNAKK MED OSS OM NYE LOKALER!

Pål Beck | Megler MNEF | 928 06 292 | pal.beck@mallings.no

Eirik Bergjord | daglig leder | 958 02 902 | eb@mallings.no

MALLING & CO

- Kommunekrangel har gitt dårligere samarbeidsklima

Det politiske samarbeidsklimaet på Nord-Jæren er blitt dårligere etter debatten om kommunereformen. Nå slår flere aktører alarm. Næringslivet frykter at regionen kan tape terreng om ikke politikerne på tvers av kommunegrensene utviser lederskap. Også erfarne politikerne erkjenner at samarbeidsklimaet ikke er som det en gang var. Et eget uformelt råd for Nord-Jæren og et Greater Stavanger som i langt større grad prioriterer bypolitikk, er blant forslagene til løsning.

TEKST:
STÅLE FRØFJORD
TEGNING: STÅLE ADLAND
FOTO: HEIDI RIMEREIT/BITMAP

Næringslivet:

- Samspillet er ikke godt nok

Næringslivet i Sandnes etterlyser et bedre samarbeid mellom regionens politikere. Samspillet, prosessene og strukturene er ikke gode nok.

Lederskapet i regionen finner ikke den rette melodien, sier Helmer Steinsvåg, styreleder i Kronengruppen.

Han får full støtte fra styreleder Dag Halvorsen i Sig. Halvorsen og banksjef bedriftsmarked i Sandnes Sparebank, Normann Oftedal. Alle tre er næringslivsledere fra Sandnes.

Dag Halvorsen: - Når man diskuterer dette med politikere – enten det er i den ene eller andre leiren – er det ofte slik at den ene skylder på den andre. Man skal selvfølgelig se på historikken, men det er langt viktigere å fokusere på det som skal skje fremover. Ikke minst gjelder det viktigheten av at vi er nødt for å jobbe sammen i en del overordnede saker. Skal vi være et kraftsenter for næringslivet og trekke nye næringer og kapital til oss, må vi stå sammen i denne regionen. Det som nå skjer – og som vi observerer – er at samarbeidet ikke er godt nok. Det finnes i dag ingen politikere som tar regionalt politisk lederskap i stor nok grad. Dette er ting vi må forsøke å gjøre noe med. Jeg tror det har med måten vi organiserer dette på. Det nytter ikke med uformelle møter på kammerset. Man må ha samarbeid som er mer strukturert og forpliktende, og det bør skapes en ny modell for samarbeid i en eller annen form.

Helmer Steinsvåg: - Jeg er enig i det. Samarbeidet må bli bedre enn det er i dag. Men mye har endret seg de senere årene. Jeg er heller ikke så opptatt av at vi ser oss tilbake. Andre og nye oppgaver står fremfor oss. Men det er noen trekk som vi kan dra nytte av om vi ser oss tilbake. Vi har hatt lederskap som har vært avgjørende for ulike faser for regionen, som har gjort veldig mye bra. Mye av det vi snakker om i dag er egentlig at lederskapet i regionen i dag ikke finner den rette melodien. Samspillet er ikke godt nok. Vi har gode politikere som tar lederskap på alvor, og da må de sørge for gode prosesser som gjør at tilliten er der. I dag er det en utrygghet på dette området.

Rosenkilden: Hva legger du i at samspillet ikke er godt nok?

Helmer Steinsvåg: - Jeg mener at man kanskje ikke har de rette arenaene i dag,

eller at man ikke har bruker de man har godt nok. For å få til et godt samspill må man treffe hverandre, og få anledning til å ha både kvalitetstid sammen og gode prosesser i saker som er krevende. En annen faktor er at regionen også har mistet to tydelige stemmer: Stavanger Aftenblad og Rogalands Avis. Jeg opplever at det regionale stoffet forsvinner, og savner de gode lederne og analysene på vegne av regionen.

Normann Oftedal: Jeg tror det er viktig å sette noen felles mål for kommunene, og for hva man ønsker å oppnå sammen. Utgangspunktet er veldig bra i denne regionen, men uten klare felles mål kan det bli utfordrende å oppnå de beste resultatene.

ANNET MANDAT

Dag Halvorsen: - Noen må ha tid til å sette seg ned og forme ut en felles politikk på dette området. Gir du det til politikere som skal vite litt om alt, får vi ikke god nok framdrift. Jeg tror derfor det må til noe annet – eksempelvis et regionsråd – der noen som ikke er politikere tilrettelegger de aktuelle sakene, administrerer disse og jobber videre med å utforme disse til praktisk politikk etter politiske vedtak i regionsrådet. Kanskje et Greater Stavanger organisert på en annen måte og med et annet mandat enn det man har i dag? Skal man få til den kraften region må ha i forhold til andre regioner, tror jeg også det er viktig at flest mulig av kommunene blir med i et slikt regionsråd.

Normann Oftedal: - Samtidig er vi jo også patrioter, enten man sitter i Stavanger, Sola eller Sandnes. Vi ønsker selvsagt også å utvikle en god by i Sandnes. Men det går an å ha flere tanker i hodet samtidig. Stavanger og Sandnes er to flotte byer hver for seg, men et godt samarbeid er viktig. Vi har felles grense og et felles bo- og arbeidsmarked, samtidig er det etter min mening fullt mulig å utvikle byene godt hver for seg.

Rosenkilden: - Nå flyttes grensene, kanskje også fokus på grunn av kommunesammenslåinger. Er dere redd for at det kan overskygge samarbeidet mellom Stavanger, Sandnes og Sola?

Normann Oftedal: - Desto viktigere blir det å få til et etablert samarbeid, eksempelvis slik Dag Halvorsen skisserer, der en ser på de overordnede sakene mellom Sandnes, Stavanger og Sola.

Dag Halvorsen: - Det ligger en fare her. Vi vet jo hvor mye arbeid kommunesammenslåingene innebærer rent praktisk. Det vil stjele mye fokus, men jeg tror ikke det trenger å bidra til at vi ikke kan få et godt samarbeidsklima.

UTFORDRINGER

Rosenkilden: - Hva er utfordringen for næringslivet om man ikke klarer å samarbeide bedre?

Normann Oftedal: - Den største utfordringen ligger i om vi utvikler en

”
Det finnes i dag ingen politikere som tar
regionalt politisk lederskap i stor nok grad.

Dag Halvorsen

Normann Oftedal, Helmer Steinsvåg og Dag Halvorsen, tre næringslivsledere fra Sandnes som alle er opptatt av et godt samarbeid i regionen.

region som ikke blir den kraften vi ønsker å være nasjonalt og internasjonalt.

Rosenkilden: - Er det viktig for dere om etableringen av en ny, stor bedrift i regionen skjer i Sandnes, Sola eller Stavanger?

Dag Halvorsen: - Vi jobber allerede i dag over hele fylket. For oss har kommunegrensene ingen betydning. Det å jobbe for å få store næringsaktører til regionen er noe vi kan samarbeide om. Konkurransen om hvor denne aktøren skal etablere seg når beslutningen er tatt, får bli sak nummer to. Det avhenger av hvem som kan tilby de beste rammebetingelsene og beliggenhet. Den konkurransen er helt ok.

For de enkelte kommunene har

imidlertid dette betydning. Vi synes jo det er flott når attraktive næringsaktører etablerer seg i Sandnes.

Helmer Steinsvåg: - Vi snakker jo om den sømløse regionen.

SUKSESSHISTORIE

Normann Oftedal: - Vi ønsker jo å få flere næringsaktører inn i Sandnes sentrum og skape flere arbeidsplasser i byen. Det er en meget god beliggenhet midt i regionen med offentlig kommunikasjon, godt bymiljø og så videre, men det er jo bedre at det kommer en etablering i regionen enn at den ikke kommer i det hele tatt.

Helmer Steinsvåg: - Vi må ikke glemme at

denne regionen tross alt er en suksesshistorie. Vi har en sterk merkevare, også når det gjelder næringsliv. Vi merker at bergensere har stor respekt for denne regionen – på mange områder. Vi har fått til mye, men er ikke like flinke til å kommunisere det. Da blir vi raskt litt tungsindige, og tar noen små slag som ikke var nødvendige.

Dag Halvorsen: - Sandnes ønsker å være i sentrum for fremtiden, visjonen er modig, romslig og sunn, visjoner og verdier som vi i næringslivet synes er gode og nyttige å ta med seg inn i det regionale arbeidet. Kanskje kan fremtiden være at denne regionen er kjent for sitt samspill kommunene i mellom?

Borgli:

- Samarbeidsklimaet er blitt dårligere

- Vi har mange arenaer i regionen hvor vi møtes, og vi har gode erfaringer og en god historikk på det å jobbe sammen. Men jeg opplever at vi gjør det i mindre grad nå, sier varaordfører Pål Morten Borgli (Frp) i Sandnes.

Borgli tror årsaken til at det politiske samarbeidsklimaet er blitt dårligere, er sammensatt. Dels handler det om at Sandnes de senere årene har utviklet en sterkere byidentitet, og samtidig er den kommunen som har vokst mest. Dels handler det om konsekvensen av den store kommunesammenslåingsdebatten. Borgli tror den diskusjonen har vært ødeleggende for samarbeidsklimaet og har representert et vendepunkt.

- Mange har nok gått med en drøm om å slå sammen Nord-Jæren til en stor kommune. Det kunne en kanskje ha lyktes med for femten år siden, men ikke i dag. Jeg tok gjentatte ganger opp i forhandlingene at vi måtte få med et punkt i avtalen som gikk på hva vi gjorde om det ble et nei. I dokumentet var vi bare opptatt av hva vi gjorde om det ble ja. I etterkant opplever jeg at ordlyden har vært litt annerledes.

INGEN DRAHJELP

Det handler ikke om en takk for sist, men mer om «what's in it for me», tror Borgli.

- Stavanger, Sola og Sandnes skal jobbe for seg, men det trenger ikke gå så langt at man politisk jobber mot den andre. Jeg opplever ikke akkurat at Sandnes har fått drahjelp i forbindelse med samferdselsprosjekter, Høgsfjordsambandet eller sammenslåingen med Forsand. Det synes jeg er trist, fordi vi har mye å jobbe sammen om. Kommunen har en rolle hvor vi også skal jobbe for vårt næringsliv. Motoren skal være regionen, men ordføreren i Stavanger må kunne kjempe for at en ny teknologibedrift skal kunne etablere seg i Stavanger, på samme måte som Sandnes kan gjøre det. Vi må være mye flinkere til å skryte av og støtte hverandre i regionen samlet sett.

SLEIVSPARK

Borgli opplever andre reaksjoner fra politikere i Stavanger enn det han gjør fra politikere i de andre kommunene på Nord-Jæren, og viser til blant annet kommentarer han har fått fra sentrale politikere fra nabobyen på Facebook.

Pål Morten Borgli

- Det har vært noen sleivspark. Men det skyldes også ulike oppfattelser av hva man skal holde på med. Vi har noen selskap sammen hvor det har vært uenighet. Men samtidig må man huske på at Sandnes har noen andre økonomiske forutsetninger. Sola og Sandnes har ikke eiendomsskatt og er rammet ekstra hardt av arbeidsledigheten. Det må man ta hensyn til. Da må man ikke bli oppfattet som negativ eller vrien om man ikke ønsker å være med i et samarbeid om alt.

RAUSHET

- Stavanger er størst. Opplever du at kommunen utviser den største rausheten?

- Det kommer an på. I forhold til samferdsel, må jeg si nei. Det har vært utrolig hvor vanskelig det har vært å få inn prosjekter sør for Stavanger. Her burde man i større grad sett på hva som er viktig for regionen, ikke bare Stavanger.

- Hva kan og bør en gjøre om målet er felles?

- Vi bør ha noen møteplasser der vi snakker om disse tingene, og hvor man ikke har så veldig mange andre saker på sakskartet.

Stavanger, Sola og Sandnes skal jobbe for seg, men det trenger ikke gå så langt at man politisk jobber mot den andre.

Pål Morten Borgli

- Det er kanskje bedre enn å ta det på Facebook?

- Det er mye bedre. Slengkommentarer på Facebook er et problem. Det blir lagt merke til, og det hører vi også fra journalister. Når sentrale politikere fra andre kommuner i regionen bryr seg med hva Sandnes Ulf gjør og bruker pengene sine på, er ikke det spesielt klokt. Vi må møtes av og til, og utvise større respekt for de vedtakene som gjøres i den enkelte kommune. Vi er ikke i en kritisk fase, men faren er at gode prosjekter glipper for regionen fordi vi ikke går i takt.

Thorbjørnsen:

- Et stort sort hull

Venstres gruppeleder i

Stavanger, Per A.

Thorbjørnsen, ønsker seg et eget råd for Nord-Jæren der sentrale politikere møtes for å snakke om felles utfordringer og felles strategi.

Per A. Thorbjørnsen

Thorbjørnsen mener politikerne på Nord-Jæren mangler en kommunikasjonsarena som kan være med på å styrke samarbeidet.

- Vi har mange og gode arenaer allerede, hvor vi nok kan bli enda mer samkjørte. Men vi mangler kommunikasjonsarenaen. Det er påfallende at kommunene ligger så tett på hverandre, men sjelden snakker med hverandre annet enn når vi sitter i formelle møter eller på kurs, seminar eller konferanser. Vi burde hatt et Nord-Jæren råd tre-fire ganger i året, der vi, inkludert fylkeskommunen, kun snakket om felles utfordringer og hvor man kunne sette en felles agenda sammen. Et slikt råd er jeg overbevist om ville vært konstruktivt. Vi kunne fra tid til annen invitert inn næringsliv, UiS, SUS, idretten og så videre, slik at vi fikk en god dialog med viktige samfunnsaktører.

- Nå er kanskje den uformelle kommunikasjonsplattformen tilfeldige kommentarer på Facebook?

- Ja, og da gjør jo folk sine tanker om hvordan vi samarbeider, vil jeg tro. Politikerne mangler en arena mellom Facebook og eierstrategimøte - for å sette det på spissen. Mellom disse arenaene er det et stort sort hull. Om fem-seks sentrale politikere fra hver kommune klarte å samles i et slikt råd, tror jeg det kunne betydd mye.

KUNNE VÆRT BEDRE

Thorbjørnsen innrømmer at forholdet mellom kommunene – og Sandnes og

Stavanger spesielt – kunne vært bedre. Han opplever også at kjemien blant enkelte politikere ikke er den beste.

- De er verken kreative eller fellesskapsbyggende. Jeg har en opplevelse av at vi ikke samsnakker på samme hyggelige måten som vi gjør med kollegaene i andre kommuner og i fylket. Jeg tror det handler om at vi møtes mer i avisspalter og Facebook, enn i møterommene. Ordførerne møtes nok hyppigere og jeg opplever at der er det god kommunikasjon.

SAMMENSATT

- Hva er årsaken til at forholdet mellom kommunene er blitt dårligere?

- Dette er sammensatt. På den ene siden er det få regioner i Norge som har så tett interkommunalt samarbeid som vår region. Det skyldes at vi er ett bo- og arbeidsmarked, og i høy grad har det samme kultur- og idrettsmarkedet. Vi er nesten norgesmestre i å samarbeide. Men det har nok skjedd noe i kjølvannet av kommunesammenslåingsdebatten. Jeg kjenner fortsatt på skuffelsen over at vi ikke klarte å ta steget inn i en ny felles kommune. Nå er resultatet blitt at Stavanger har fått en grense i nord som ligger nord for Skudeneshavn, og Sandnes har fått en grense mot nabofylket Vest-Agder. I stedet for det kompakte, er vi i spredt. Det gir både nye Stavanger og nye Sandnes nye utfordringer, hvor fokus tas vekk – er jeg redd – for å videreutvikle de gode fellesarenaene. Og det bekymrer meg.

GA I SEG SELV

- Hvor viktig er det at regionen står sammen?

- Det er veldig viktig på mange områder. Ser man på diskusjonen om statlige arbeidsplasser vil jeg anta at både sentrale politikere og byråkrati har klødd seg i hodet og lurt på hva som skjedde her borte. Vi var ikke hundre prosent samkjørt, selv ikke i saken om Fornybarfondet. Og i alle fall ikke i forhold til Landbruksdirektoratet. Da åpnet det seg nye, parallelle kanaler som ble underlige. Inn mot fylket og stat er det åpenbart at vi hadde stått sterkere med en felles strategi enn hver for oss. I det lange perspektivet ødelegger vi for oss selv. Jeg elsker uttrykket at sammen er vi sterkere enn hver for oss.

Thorbjørnsen mener at alle nå må gå i seg selv.

- Det har nok vært en opplevelse av tidligere at Stavanger bare skulle sluke Sandnes, og det er ingen god følelse. Jeg har også garantert hatt uheldige formuleringer gjennom årene i forhold til dette. Men jeg synes i dag at det er blitt hengende fryktelig mye igjen. Jeg opplever en helt annen realitet i dag knyttet til diskusjonen om kommunereformen, som jeg mener var preget av langt mer åpenhet og raushet. Nå må vi samles oftere med felles agenda for å gjøre regionen bedre. Utfordringene står i kø. Innbyggerne fra Kyrkjøy til Lysebotn fortjener det. Det er totalt nærmere 250 tusen av dem. Det er som vi glemmer hvor mange vi er og kraften det er i å stå sammen!

Hernes:

- Trenger felles bypolitikk

Høyres gruppeleder i Stavanger, John Peter Hernes, mener det politiske samarbeidsklimaet på Nord-Jæren må settes på dagsorden. Han tror svaret kan være at Greater Stavanger får i oppdrag å drive bypolitikk for byområdet Sandnes, Sola og Stavanger.

- Kommunesammenslåingsrunden, og at det ikke ble én kommune på Nord-Jæren, har vært skadelig for regionen. Vi trenger mer enn noen gang å samarbeide. Det at vi ikke er en by, koster oss milliarder i året, sier Hernes.

Han mener tiden er moden for å se nærmere på arbeidet i interkommunale selskap, og det felles næringsutviklingsorganet Greater Stavanger spesielt. Greater Stavanger er i dag en partnerskapsbasert organisasjon

bestående av 15 kommuner i tillegg til fylkeskommunen, som arbeider for å skape arbeidsplasser og øke verdiskapningen i regionen.

- Jeg kjenner på at vi må stikke fingeren i jorden. Nå fremover er det i første rekke Sandnes, Sola, Randaberg og Stavanger som har et behov for et tettere og bedre samarbeid for å møte utfordringene med at vi er en by spredd på flere kommuner. Vi trenger en sterk by, og den byen består av Stavanger, Sandnes og Sola. Det er her de

store byfunksjonene ligger. Men vi må løfte oss vekk fra at alle jobber for seg. Vi er ikke én kommune, og vi må akseptere at man også jobber hver for seg, men erkjenne at vi har så ekstremt mye å vinne på å jobbe sammen. Hvis ikke blir vi totalt overkjørt av Oslo, Bergen og Trondheim.

BYPOLITIKK

Hernes mener at det er her man må ta noe av debatten knyttet til Greater Stavanger. Det handler i første rekke om et langt større

KALHAMMEREN

TIL LEIE, STAVANGER

Sentrumsnære og fleksible lokaler med kontor, verksted og lager

KONTOR, LAGER,
VERKSTED

DUSAVIKVEIEN 39

3363 KVM

- Representativ eiendom beliggende langs Dusavikveien ca. 3 km fra både Stavanger sentrum og Dusavikbasen.
- 1527 kvm kontor og 1836 kvm lager/produksjon, hvorav ca. 406 kvm høytlager med 5,5 m takhøyde
- Mulighet for å dele opp arealene
- Flott utsikt over Byfjorden.
- Felles kantine
- God parkeringsdekning
- Lokalene er ledig for overtakelse

STIAN MILJETEIG
971 91 780
stian.miljeteig@dnb.no

John Peter Hernes

fellesprosjektene – må finne et redskap for å drive bypolitikk. Vi kan ikke ha en diskusjon der Sandnes kommune lurer på om de har noe igjen for å være med i Greater Stavanger. Vi må ta diskusjonen med Sandnes om hvordan vi kan sørge for at bykommunene kan drive bypolitikk som vi har felles glede av. Da må vi også kunne si at de som betaler mest, må ha mer igjen. Det er viktig, for alle kommunene, at vi ikke taper mer i bykampen nasjonalt.

UHELDIG

- Det vil endre måten Greater Stavanger jobber på?

- Ja, vi må gjøre noen justeringer, for å styrke samarbeidet. I dag opplever jeg i større grad at Sandnes jobber for Sandnes, og at vi i Stavanger svarer med å tenke at da må vi begynne å jobbe mer for Stavanger. Vi ser utslag av dette i en rekke konkrete saker. Det er en uheldig utvikling som regionen taper på. Vi må finne en bedre måte å jobbe sammen på. Dette er ikke et kretsmesterskap.

KONKURRANSE

- Er det for stor konkurranse mellom byene i dag på mange områder?

- Det er fint at man jobber for å utvikle byene hver for seg, men man kan ikke hele tiden bare bidra i spleiselag som man opplever at man direkte har noe igjen for. Når vi har etablert interkommunale idrettsanlegg, kan man ikke si at man ikke vil være med

Den interne konkurransen taper vi på utad, og vi taper på den som region.

John Peter Hernes

på arrangement fordi det ikke foregår i sin egen by. Den interne konkurransen taper vi på utad, og vi taper på den som region. Det ser vi for mange resultater av. Vi må lage felles spilleregler der vi gjør hverandre og fellesskapet gode.

behov for å drive bypolitikk.

- Betyr dette også noe i forhold til hvem som bør være med i Greater Stavanger?

- Jeg tenker at alle skal kunne være med. Men de som betaler mest – også av

Jobbe

Næringslokaler med flott utsikt over Byfjorden

Utbygger:
BYFJORD PARKEN

Interessert?
Ta kontakt med:
Lars Stangeland
Daglig leder
GMC Eiendom AS
913 40 190
lars.stangeland@gmc.no

1,7 KM. TIL TORGET

🚶 3 minutter / 🚗 7 minutter / 🚲 7 minutter / 🕒 20 minutter

byfjordparken.no

Sju av ti samferdselskroner

Fram til 2023 skal sju av ti statlige samferdselskroner som ligger inne i Nasjonal Transportplan, benyttes på Østlandet. – Selv om det skal bygges mer vei på Vestlandet enn på mange år, er det altså ikke slik at det er i denne delen av landet flest skattekroner benyttes til bane og vei, fastslår næringspolitisk leder i Næringsforeningen, Anne Woie.

TEKST
EGIL HOLLUND

til Østlandet

Ferjefri E39 er blant de store prosjektene i den nye NTP-en. Her en illustrasjon fra den kommende innkjøringen til Rogfast i Bokn. Illustrasjon: Statens vegvesen

Med bakgrunn i oppdaterte investeringstall fra Samferdselsdepartementet, har Rosenkilden kartlagt hvor mye staten skal bruke til bygging av vei og bane rundt om i Norge de kommende årene. Vi snakker da om statlig utbygging av riksveier, europaveier og jernbane som ligger inne i den ferske nasjonale transportplanen (NTP) for perioden 2018 til 2029, som ble vedtatt like før sommeren. Merk at statens andel til lokale kollektivtiltak i storbyene ikke er med i disse tallene. Det er heller ikke prosjektene til det statlige utbyggingselskapet Nye veier AS, som for eksempel fire felt på E39 mellom Kristiansand og Stavanger.

Vi har dessuten trukket fra det som i Nasjonal Transportplan kalles «annen finansiering», som i praksis er bompenger. Slik er det mulig å se hvor mye staten skal putte inn i prosjektene selv, og hvor mye som skal belastes brukerne direkte.

85 MILLIARDER PÅ VESTLANDET

Ser vi først på hele planperioden fra 2018 og fram til 2029, skal staten ifølge NTP, punge ut ikke mindre enn 85 milliarder kroner til vei og bane på Vestlandet. Det er særlig ferjefri E39 nordover langs kysten mot Trondheim som stikker av med den største andelen. Rogfast er første etappe. Her skal staten ut med 3,5 milliarder, av et totalbudsjett på 16,3 milliarder kroner. Men også E16 mellom Bergen og Stanghelle i Hordaland er et betydelig prosjekt, der staten skal putte inn 7,6 milliarder kroner. Det samme er dobbeltspor på samme strekning, der staten skal ut med 7,3 milliarder i planperioden.

- Det er utvilsomt tidenes samferdselssatsing på Vestlandet. Når vi vet at transportkostnadene og framkommeligheten til næringslivet i vår del av landet i mange år har hatt et kraftig handikapp, sammenlignet med det sentrale Østlandet, er det på tide. Ikke minst er ferjefri E39 et svært viktig prosjekt for å binde sammen landets tyngste industri- og eksportregion, fastslår Woie.

Vestlandet kommer også ganske godt ut som region. Her skal staten bruke 85 milliarder totalt, eller rundt 62.000 kroner per innbygger fram til 2029. Nord-Norge kommer også bra ut, med 33,5 milliarder statlige samferdselskroner, eller nesten 70.000 kroner per innbygger. Lenger bak finner du Midt-Norge og Sørlandet, med henholdsvis ti og fem milliarder kroner, eller 23.000 kroner og 16.000 kroner per innbygger.

Det er likevel Østlandet som stikker av med den desidert største potten; 236 milliarder kroner. Det er hele 89.000 kroner per innbygger og 64 prosent av de totale statlige investeringene i planperioden. Det er særlig jernbanen og satsingen på Inter City-tog som drar opp tallene østpå, selv om også en rekke veiprosjekter på

E18, E6, E134 og E16 innebærer betydelige statlige investeringer.

- Det viser at selv om det skal investeres mye i vår del av landet de neste tolv årene, er vi ikke kravstore sammenlignet med Østlandet. Jeg betviler ikke nødvendighet i infrastrukturinvesteringene i og rundt hovedstadsområdet, men det er det sannelig ingen grunn til å gjøre på Vestlandet eller resten av landet heller, sier Woie.

Bildet endrer seg heller ikke drastisk om vi beregner inn det statlige bidraget til Nye veier, basert på deres estimat. Riktignok stiger summen staten investerer på Vestlandet til nesten 98 milliarder kroner og over 71.000 kroner per innbygger. Det er likevel et godt stykke igjen til nivået østpå.

MEST FØRST

Forskjellen mellom Østlandet, Vestlandet og resten av landet forsterker seg ytterligere dersom vi ser på første del av planperioden, fram til og med 2023. Da stiger Østlandets andel av

Anne Woie i Næringsforeningen understreker at den høye bompengandelen på Vestlandet fordrer at staten følger opp sin andel av investeringene som planlagt, og ikke utsetter disse fram i tid. Foto: Henrik Moksnes/BITMAP

Rogfast vil koste over 16 milliarder kroner. Men staten skal kun betale 3,5 av disse, i henhold til NTP. Illustrasjon: Statens vegvesen

den statlige pengebruken til over 70 prosent av totalen. Per innbygger snakker vi om 44.000 kroner, mot under 20.000 på Vestlandet.

Årsaken handler mye om at mens investeringene øst på fordeles i mye større grad gjennom hele planperioden, er hele to tredjedeler av den planlagte innsatsen på Vestlandet lagt til siste del av planperioden.

- Det er godt mulig det er naturlige grunner til at mye av veibyggingen på Vestlandet kommer etter 2024. Blant annet er mange av prosjektene nordover på E39 langt fra ferdig planlagt. Det er likevel et tankekors, siden alle vet at det som kommer i siste del av planperioden ofte er mye mer usikkert. Et eksempel er fire felt på E39 fra Hove til Ålgård. Dette ligger inne i bypakken, det lå inne i perioden 2018 til 2023 i den forrige transportplanen, men er nå skjøvet ut i tid til etter 2024, påpeker Woie.

MEST BOMPENGER

Men om ikke Vestlandet topper listen over hvor det skal investeres mest, er det her vi skal betale desidert mest per innbygger i bompenger. Vi snakker om vel 43 milliarder kroner i planperioden, eller over 31.500 kroner per innbygger. På Østlandet er tilsvarende tall 44 milliarder kroner, eller rundt 16.500 kroner per innbygger. Årsaken er igjen de massive jernbaneinvesteringene, som i motsetning til veibygging er 100 prosent finansiert av staten.

Merk at vi i disse tallene kun tar med statlige prosjekt og bompengandelen i disse. Bompenger som går til eksempelvis fylkeskommunal utbygging av kollektivtilbudet, ligger ikke inne blant investeringsprosjektene i NTP, og er derfor ikke medregnet. Det er heller ikke bompengene som kreves inn gjennom Nye veier AS. Dersom vi plusser på E39 til Kristiansand, basert på estimat fra Nye veier, lander vi på hele 52 milliarder kroner på Vestlandet, eller 38.000 kroner per innbygger i bompenger.

- Det høye bompengenivået vi vil få her vest på de neste tiårene er bekymringsfullt, ikke minst siden det vil være med på å videreføre forskjellene i transportkostnadene mellom Østlandet og Vestlandet helt til vegstrekingene er nedbetalt, sier Woie.

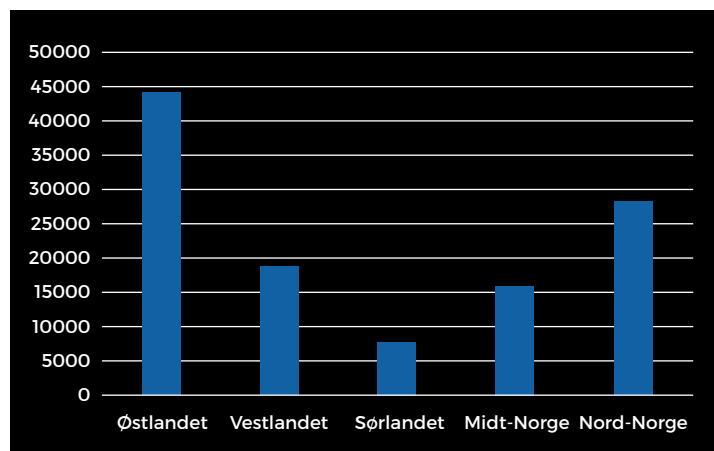
Hun legger til:

- Det høye bompengenivået i vår del av landet bør også bidra til at staten følger opp sin del av spleiselaget. Det gjør de ikke når de utsetter prosjekt som E39 fra Hove til Ålgård. Jeg håper vi ikke får se flere slike eksempler i årene som kommer.

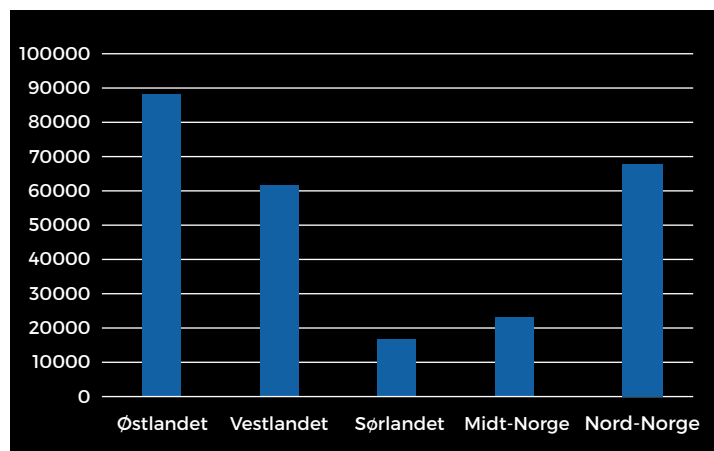

Tallene viser at selv om det skal investeres betydelig i vår del av landet de neste tolv årene, er vi ikke kravstore sammenlignet med Østlandet.

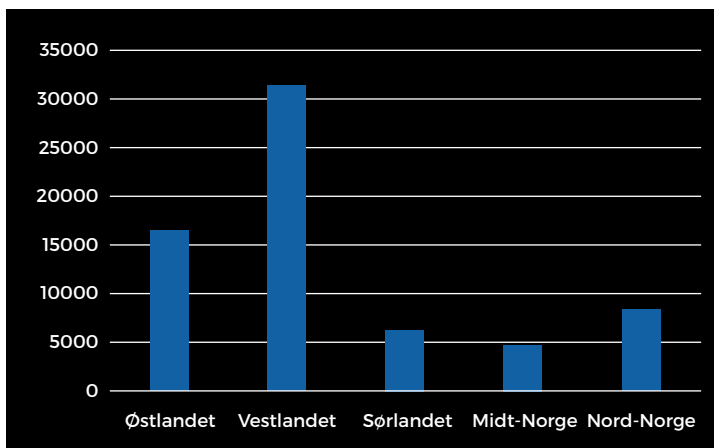
Anne Woie

Diagrammet viser de statlige investeringene per innbygger i Nasjonal Transportplan fram til 2023.

Diagrammet viser de statlige investeringene per innbygger i Nasjonal Transportplan helt fram til 2029.

Diagrammet viser bompengandelen per innbygger i de statlige prosjektene som ligger inne i Nasjonal transportplan fram til 2029.

Ny Tall Ships-fest i Stavanger

I juli 2018 fyller seilskuter igjen Vågen i Stavanger – og hele regionen er invitert med på skutefest.

TEKST:
FRODE BERGE

Sol og sommer, folkeliv og stolte seilskuter i Vågen er stikkord som favner arrangementet The Tall Ships Races: skutefestivalene i Vågen i Stavanger.

Flåten av internasjonale seilskuter legger til kai for å hvile ut, bunkre, skifte mannskaper og oppleve nye byer mellom seilingsetappene til havs. I 2018 fyller de opp kaiene i Stavanger siste helg i juli, og regionens befolkning inviteres til ny skutefest.

- The Tall Ships Races er en internasjonal idrettskonkurranse for ungdom, til havs. Minst halvparten av mannskapene om bord må være i alderen 15-25 år for at skutene skal få lov til å delta. Opplæringen får de om bord, og de aller fleste har aldri seilt seilskute før, sier prosjektleder Knud Helge Robberstad.

The Tall Ships Races 2018 Stavanger er organisert som et toårig prosjekt ledet av næringsavdelingen i Stavanger kommune. Regionale organisasjoner som Næringsforeningen, Greater Stavanger, Region Stavanger, Stavanger Sentrum AS, Maritimt Forum, Kystverket og Sjøforsvaret bidrar i komiteer og arbeidsgrupper for gjennomføringen av prosjektet. I tillegg bidrar mange av prosjektets sponsorer og samarbeidspartnere i den store dugnaden.

KYSTEN RUNDT

Regionen er også invitert med i

Prosjektleder Knud Helge Robberstad har høye forventninger til neste sommers Tall Ships-fest.

prosjektet. Kommunene langs kysten er invitert til å lage egne arrangementer for lokalbefolkningen og skuter som vil komme på besøk under vennskapsseilasen (den såkalte cruise-in-company-etappen) fra Esbjerg til Stavanger. Kommunene er også invitert til å sende egen ungdom - «medseilere» - med skutene sommeren 2018. Opplegg og påmelding tar prosjektet seg av.

- Det er viktig for prosjektet at det favner hele regionen. Mottoet «Fair Winds to New Horizons» sier noe om det å seile, noe om det å utfordre seg selv i nye situasjoner og noe om hvordan vi som region arbeider for å finne flere bein å stå på.

I tillegg til selve skutefestivalen i Vågen i juli, er ungdom og seiling en viktig del av prosjektet. Sommeren 2017 seilte 50 unge fra Stavanger-regionen med skutene under seilasen i Østersjøen. I 2018 er målet å sende minst 145 unge med skutene.

NY REKORD

- I 2011 sendte vi hele 225 regionale medseilere i alderen 15-25 år. Det var den gang ny Tall Ships-rekord, og vi ønsker selvsagt å slå den i 2018. Kanskje vi kan sette ny totalrekord også? Det krever ungdom og det krever finansiering av plassene om bord. Hver medseiler er en ungdom som får muligheten til å oppleve eventyret og utfordre seg selv til sjøs, sier Robberstad.

Skutefestivalen i Vågen i Stavanger har hele halvannen kilometer med kai til disposisjon. Festivalområdet vil strekke seg fra Sandvigå ved konserthuset til Børevigå ved oljemuseet. I tillegg til skutene vil festivalen ha et rikholdig kulturprogram, og alle konserter og kulturaktiviteter er gratis. De største skutene vil også være åpne for besøk om bord på gitte tidspunkt gjennom festivaldagene.

Til sammen gjør dette The Tall Ships Races til regionens største familie- og kulturarrangement, sier Robberstad.

SPONSORER

Prosjektet har alt fire hovedsponsorer på plass. Dette legger et godt grunnlag for økonomien i prosjektet. Bedrifter som vil knytte seg opp mot arrangementer kan være med som sponsorer, de kan rekruttere og finansiere medseilere blant ansatte og ansattes barn, lage eksterne konkurranser med medseilerplasser i premien og invitere ansatte, forretningsforbindelser eller

publikum til arrangementer om bord når skutene ligger til kai - eller seiler på fjorden.

- Vi har hatt både 40-årsdager og bryllupsfester om bord på skuter i Stavanger tidligere, så her er det bare fantasien som setter grenser. Siden arrangementet skjer midt i ferien for de fleste, kan det være smart å invitere familier, ansatte og kunder til egne skutearrangementer. Når folk har fri, har de også mulighet til å stille opp og være med, mener prosjektlederen.

Stavanger har en høy stjerne i det internasjonale skutemiljøet, takket være gode fasiliteter og positive erfaringer fra tidligere arrangementer. Det er viktig når skutene nå inviteres hit på ny.

- Vi vil være et godt vertskap for besøkende skuter, mannskaper og

Flotte seilskip og høymotivert ungdom vil sette sitt preg på Vågen i sommer.

publikum. Målet er at vi sender gode ambassadører for regionen vår med skutene når de seiler videre for å konkurrere mot målgang ved nederlandske Harlingen, avslutter prosjektleder Knud Helge Robberstad.

NYE STOPPESTEDER

Nye gjestehavner skal besøkes i 2018, og Tananger er blant dem som setter pris på at The Tall Ships Races utvider nedslagsfeltet.

Tananger er en havn med lang og rik historie, og Tananger-buen er stolt av sin maritime arv.

Næringsutviklingsselskapet FLYT AS jobber for å øke aktiviteten i hele Sola kommune og et av fokusområdene er økt handel i Tananger sentrum.

- Ved å være en del av Cruise-in-Company i Tananger 25. juli 2018 kan vi skape et arrangement hvor vi knytter kultur og næringsliv tettere sammen, samtidig som vi gir innbyggere og besøkende en flott opplevelse, sier daglig leder i Flyt AS Anne-Grethe Vasbø.

Daglig leder Anne-Grethe Vasbø setter stor pris på at The Tall Ships Races neste sommer besøker Tananger for første gang.

De fleste innovasjonsprosjekter får nei

En rekke bedrifter fra Rogaland har søkt Fiskeridirektoratet om utviklingstillatelser innenfor havbruksnæringen. Så langt har alle fått avslag på hele eller deler av sin søknad. Det synes direktør Eivind Helland i Blue Planet er overraskende.

TEKST:
STÅLE FRAFJORD

Vekstpotensialet for havbruksnæringen er stort, men forutsetningene mange. Veksten må skje på en bærekraftig måte og utfordringer knyttet til arealbruk og lakselus må løses. Det er noe av bakgrunnen for at Fiskeridirektoratet for to år siden igangsatte et prosjekt for å stimulere til

gode innovasjonsprosjekter som kan løse disse utfordringene. Det har ikke manglet på interesse, men ytterst få har fått ja på sine søknader.

Prøveordningen har vart i to år, og søknadsfristen har gått ut. Fortsatt ligger mange av søknadene til behandling – også fra mange Rogalands-bedrifter.

- Saksbehandlingen i Fiskeridirektoratet har tatt lenger tid enn forventet, men det skyldes nok både mange og flere relativt store og komplekse søknader, sier Eivind Helland.

Staten bidrar ikke økonomisk i prosjektene, men gir rabaterte

Direktør Eivind Helland i Blue Planet synes det er merkelig at så mange søknader om utviklingstillatelser har fått nei.

produksjonstillatelser. Prosjektene som får ja og gjennomføres i henhold til avtalen med direktoratet, kan konverteres til normale oppdrettstillatelser etter prosjektperioden.

- Det er kun store prosjekter som tilgodeses, men spørsmålet er: Store i forhold til hva? Det som er stort for en liten teknologiaktør, er små for en stor aktør. Det blir med andre ord en skjønnsmessig vurdering.

SFD Innovation har utviklet et strømgjerde som skal ta knekken på lakselus, men har fått nei på innovasjonssøknaden i Fiskeridirektoratet. (Foto: SFD)

Initiativet fra direktoratet er veldig bra, men listen for å få tilslag er lagt for høyt, mener Helland.

MERKELIG

- Det er søkt på en rekke prosjekter fra fylket – både fra forskningsprosjekter og patentert teknologi – uten å få gjennomslag. Det er veldig beklagelig, sier Helland.

Kun Aqua Group i Egersund har per i dag fått ja på sin søknad, men da med prosjekt som skal foregå i Trøndelag og Nordland.

Av totalt 37 søknader som var behandlet i slutten av november, hadde kun fem fått ja fra Fiskeridirektoratet. 22 hadde fått avslag, de resterende var fortsatt til behandling.

De to søknadene som da var behandlet fra Rogaland hadde begge fått avslag: Bremnes Seashor og SFD Innovation. Sistnevnte har utviklet et strømgjerde som skal ta knekken på lakselus.

LOGIKKEN

- Jeg skulle ønske at flere innovasjoner som kan installeres på eksisterende anlegg var blitt tilgodesett med tillatelser. Ikke bare de aller største prosjektene, der det investeres veldig store beløp. Jeg skulle gjerne sett at det var flere prosjekter i skjæringspunktet mellom å utvikle ny teknologi og nytt areal, og der teknologien også kan brukes på de tusen anleggene vi allerede har her i landet, var tilgodesett.

Avslaget Sea Farm Development fikk i Fiskeridirektoratet begrunnes blant annet med at søknaden faller utenfor ordningen. Dette er en patentert teknologi, med høy innovasjonsgrad. At den skal falle utenfor ordningen er uforståelig.

MANGLER FORSTÅELSE

Også Steffen Kildal, prosjektleder i SFD Innovation AS, reagerer.

- Vi opplever blant annet at begrunnelsen for avslaget vitner om at det mangler grunnleggende forståelse av hva teknologien vår innebærer. Søknaden og tilgjengelig litteratur gjør godt rede for teknologiens egenskaper. Derfor er det leit at det trekkes dårlig informerte paralleller til kommersielle løsninger med helt andre egenskaper. Deler av begrunnelsen antyder, etter vår mening, at dagens preventive løsninger for lakselus er gode nok. Det medfører ikke riktighet. Når vårt system er ferdigutviklet vil det kunne tas i bruk på samtlige av landets 4.000 oppdrettsmerder. Det kan ingen av de eksisterende teknologiene skilte med.

- Har dere håp om at en anke vinner frem?

- Vi ser at nåløyet er veldig trangt, men har vanskelig for å akseptere avslag på feil premisser. Det er derfor et viktig prinsipp å kunne framføre vår klage. Det vil gi myndighetene en sjanse til å ta en bedre informert beslutning. Vi tror at resultatet

vil bli annerledes når anken er ferdig behandlet, sier Kildal.

POLITIKERE MÅ PÅ BANEN

Eivind Helland mener at Rogalands politikerne må på banen, og engasjere seg i hvorfor så mange faller utenfor ordningen.

- For meg virker det som om

Fiskeridirektoratet har et veldig fokus på at teknologien skal være helt ny. Direktoratet skriver blant annet at videreutvikling av teknologi faller utenfor ordningen. Men om man tar en bil fra tidlig på 1900-tallet og sammenlikner med dagens Tesla; har det skjedd en betydelig utvikling eller der det bare snakk om en naturlig videreføring? Det er her jeg mener Fiskeridirektoratet har en for snever definisjon. Da mister man også noen muligheter i prosjekter som kunne ha vært veldig gode for næringen.

Det ligger fortsatt en rekke søknader fra Rogaland til behandling i direktoratet. For Rogaland handler dette ikke bare om matproduksjon og vekst i havbruksnæringen. Potensialet for en region med høy teknologisk kompetanse er langt større.

- Det viktigste potensialet for vår region ligger i teknologit utvikling og den underskogen av teknologiselskap som vi har potensiale til å utvikle – også i et globalt perspektiv.

DESTINO

VELKOMMEN
TIL

HERBARIUM

BUSINESS CENTER 8.000 M2
SHOPPING 12.000 M2
BYPARK PÅ TAKET

VI BYGGER FOR FREMTIDEN. FOR Å BEVARE FOR ETTERTIDEN.

Et nytt Stavanger Sentrum skal ta form. Med Herbarium tar Øgreid Eiendom Sentrum ansvaret for det største byutviklingsprosjektet i Stavanger sentrum på over 50 år.

.....

herbarium.no

Er din bedrift interessert i å vite hvilke muligheter dere har Herbarium?

Kontakt Øgreid Eiendom Sentrum v/Kjetil Thulin / tlf. 975 24 211 / kt@ogreid.no • Jon Brakestad / tlf. 905 17 432 / jb@ogreid.no

**FORUS
SPORTSSENTER**

NYTT, SPORTY MØTESTED PÅ FORUS.

TRENINGSAVTALE FRA KUN 299 PR. MÅNED – UTEN BINDINGSTID

5. januar åpner bedriftsidrettens nye storsue på Forus. Styrke- og kondisjonspark, squashbaner og gymsaler for utleie, en bred meny med gruppetimer og ikke minst: Muligheten til å møte kolleger og venner i en sporty setting. Du trenger ikke være medlem av idrettslag eller bedriftsidrettslag for å trene hos oss, men det hjelper på månedsprisen: Kun kr 299. Vi spanderer innmeldingsavgiften fram til nyttår.

forussportssenter.no

Når kryssløsningene skaper kø

I Hillevåg ble et pilotprosjekt permanent og stopper trafikken mer enn det som er nødvendig for å slippe bussen fram. I Schankeholen vil små justeringer i den nye kryssløsningen kunne hindre mye kostbar bilkø, men det vil ikke bli gjort om ikke politikerne sier klart fra. Les historien om to av Stavangers problemkryss.

TEKST:
STÅLE FRAFJORD
FOTO: HENRIK MOKSNES/BITMAP

Bussholdeplassene er en propp

Plasseringen av bussholdeplasser er blitt en unødvendig propp i forbindelse med trafikkavviklingen langs Bussveien mellom Hillevåg og Mariero. Verre kan de bli om ikke Stavanger kommune griper inn.

To av bussholdeplassene er plassert så nær de lysregulerte kryssene på strekningen, at all annen trafikk stopper lenger enn nødvendig. Det gir ekstra køer, og økt utslipp.

Målinger Rosenkilden har foretatt viser at bussene som kjører i nordlig retning stanser biltrafikken dobbelt så lenge som busser som kjører i sørlig retning. Det skyldes at sensorene som gir rødt lys i kryssene, utløses før bussene ankommer bussholdeplassene. Mens bussene stanser, slipper av og tar i mot nye passasjerer, må all annen trafikk vente.

Statens vegvesen bekrefter at plasseringen av bussholdeplassene har fått konsekvenser for trafikkavviklingen i området.

- Disse holdeplassene er en del av et pilotprosjekt som ble planlagt i 2008 og bygget i 2012. De er plassert så nær krysset som mulig for å ikke lage gåturen mellom hjem, jobb og holdeplass lengre enn nødvendig. Kryssene fungerer bra for bussen, men en slik plassering er uheldig da den gir rødt lys for andre trafikanter når bussen står på holdeplass, sier prosjektleder for Bussveien, Vegard Thise.

KONSEKVENSER

Som en følge av dette har Bussveien de siste årene lagt til grunn at holdeplasser skal plasseres 120-140 meter fra krysset, slik at de ikke løser ut kollektivprioriteringen før de forlater holdeplassen.

- Statens vegvesen har også foreslått overfor Stavanger kommune at holdeplassene i krysset Marieroveien / Gulaksveien og Marieroveien / Breidablikkveien samlokaliseres «midt på» sletten. Stavanger kommune har ikke ønsket dette, sier Thise.

Dersom ikke bussholdene flyttes, vil trolig køene bli enda lengre. For også dagens rundkjøring ved Helgø på Mariero vil bli lysregulert når Bussveien står ferdig. Også her er holdeplassen bygget tett opp mot rundkjøringen.

- Dette krysset har samme problemstilling med plassering av

Målinger Rosenkilden har gjort viser at plasseringen av bussholdeplassene doubler stopptiden for annen trafikk på strekningen.

holdeplass som de to holdeplassene nord for denne. Det er en av grunnene til at Statens vegvesen har foreslått å flytte den, sier Thise.

TEST 1

Undersøkelsen Rosenkilden har foretatt med stoppeklokke viser at plasseringen av busstoppene tett opp mot de lysregulerte rundkjøringene gir store utslag.

Den ene testen ble foretatt på Mariero i rushtiden. Bussholdeplassen i sørlig retning er her plassert tett opp mot den lysregulerte rundkjøringen, og sensoren som gir rødt lys for all annen trafikk utløses før bussene stopper ved bussholdeplassen. I snitt var stopptiden fra det røde lyset slo seg på til det ble slått av 42 sekunder per busspassering.

Stopptiden i det lysregulerte krysset var langt lavere når bussene som kom fra Stavanger. Her ligger bussholdeplassen på andre siden av tunnelen. Stopptiden for disse bussene i samme lyskryss var i snitt på cirka 20 sekunder – under halvparten av tiden.

TEST 2

Den andre testen Rosenkilden foretok var på sørsiden av tunnelen – i Hillevåg – i morgenrushet. Også her er bussholdeplassen i sørlig retning plassert tett opp mot det lysregulerte krysset. Her var stopptiden i snitt 34 sekunder. Bussene som passerte i nordlig retning – og som ikke har holdeplass tett opp mot krysset – utløste det samme stoppsignalet i snitt med 20 sekunder per passering.

- At det enkelte kryss kan gi lengre forsinkelse er riktig. Samtidig innebærer endringen at mens du står på rødt lys

Plasseringen av bussholdeplasser tett opp mot lysregulerte kryss, fører til unødige forsinkelser og køer langs Bussveien mellom Hillevåg og Mariero. Vegvesenet vil flytte dem, men kommunen sier nei.

tømmes strekningen foran deg, sånn at totalforsinkelsen i en del tilfeller blir lavere enn den forsinkelsen man får akkurat i krysset. Denne effekten hadde man i mindre grad før ombyggingen, sier Thise.

Men det skjer i liten grad i rushtrafikken. Rosenkildens undersøkelse viser at feltet som er forbeholdt vanlig biltrafikk i liten grad tømmes foran de lysregulerte kryssene morgen- og ettermiddag. I denne perioden er også antall busser flere, slik at det røde lyset aktiveres langt oftere.

NEDPRIORITERT

- Var man klar over i forkant at denne plasseringen ville gi lengre stopptid og mer kø for annen trafikk på strekningen?

- Det er opplagt at når enn prioriterer en trafikantgruppe opp, vil noen andre bli nedprioritert. For- og etterundersøkelse for strekningen Hillevåg og Mariero fra 2015 viser at forsinkelsen i morgenrushet er 14 sekunder og at forsinkelsen i ettermiddagsrushet er 32 sekunder. Forsinkelsen er så vidt liten da vegen i forkant var tett opp til sin kapasitetsgrense.

- Men anser du denne ekstra stopptiden som nødvendig eller unødvendig?

- Dersom det med ekstra stopptid vises til rødt lys når bussen står på holdeplass, så er den unødvendig. Utfordringen ligger i at signalsystemet og detektor ikke vet om bussen skal stoppe på holdeplass eller ikke. I tråd med kravet om forsinkelsesfri fremkommelighet for Bussveien ligger derfor sensor før holdeplass, slik at buss som ikke skal ha passasjerer av og på ikke blir hindret.

Bussen får egen fil – bilene

Når Ryfast og Eiganestunnelen står ferdig til bruk i 2019, vil tusenvis av bilister nøye seg med en rundkjøring i morgenrushet for å kunne kjøre inn på Motorveien. Det kan det bli bråk og lange køer av - for dem som velger bil til jobben.

Slik vil trafikken ledes inn på E39 ved Mosvatnet når Ryfast og Eiganestunnelen står klar til bruk i 2019.

De av bilistene som forsøker å komme seg ut på E39 fra Ullandhaug, Tjensvoll, Madla, Våland, Hillevåg eller andre bydeler i Stavanger, har allerede fått en forsmak gjennom periodevis lange køer inn mot broen som i dag krysser motorveien ved Mosvatnet. Påkjøringsfilen i nordlig retning ved Bekkefaret er for lengst fjernet, og alle biler kanaliseres i dag inn mot rundkjøringen ved broen på Ullandhaugveien og videre i en fil som fører inn til Motorveien.

Trafikktellingene Rosenkilden har

gjennomført i morgenrushet på stedet viser at 95 prosent av bilene som forsøker å komme seg inn på motorveien ved Mosvatnet i Schankeholen skal videre sørover. Men i stedet for å kunne kjøre inn på motorveien i en egen fil som går parallelt med motorveien i sørlig retning, kanaliseres alle bilene inn i den nye rundkjøringen. Det innebærer at køene også forplanter seg opp tilkjøringsveiene på begge sider av Motorveien, og også skaper stor usikkerhet.

Våre observasjoner viser at hver tiende bil venter eller nøler med å kjøre inn i rundkjøringen i frykt for å kolliderer med

biler som kommer fra Stavanger sentrum og som har forkjøringsrett. Det skaper også ekstra køer i området.

KOLLEKTIVFELT

Slik vil det også forbli. Det vil si: Når alt arbeidet er ferdig, blir det en påkjøringsfil inn mot E39 som legges utenfor rundkjøringen og parallelt med E39 i sørlig retning. Den vil imidlertid være forbeholdt kollektivtrafikk. Bilistene må fortsatt belage seg på å kjøre inn i rundkjøringen, og også å bli kvotert inn på motorveien i rushtiden i form av lysregulering på alle rampene til

en rundkjøring

E39 mellom Schancheholen i Stavanger og Bogafjell i Sandnes.

Gunnar Eiterjord er prosjektleder for Ryfast og Eiganestunnelen. Han sier at påkjøringsrampen slik den fremstår i dag ved Mosvatnet også vil bli slik når Ryfast-prosjektet og Eiganestunnelen er klar til bruk.

- Det vil i tillegg bli etablert et filterfelt som i reguleringsplanen er forbeholdt kollektivtrafikk. Vi forutsetter at dette også blir slik i tråd med politisk vedtatte målsettinger om prioritering av kollektivtrafikk. Det må bli opp til politikerne å vedta om denne fila også

skal åpnes for annen trafikk. I tillegg blir det et ekstra felt i forkant på brua for Ullandhaugveien, sier Eiterjord.

IKKE MULIG

- Har man vurdert en egen påkjøringsfil for bilistene som skal nordover på E39 i stedet for også å legge den trafikken inn i rundkjøringen?

- Det er vurdert, men fysisk ikke mulig i forhold til en trafikkteknisk forsvarlig utforming. Det er imidlertid laget en spesialrampe som skal kunne brukes av utrykningskjøretøyer i spesielle situasjoner og som vil være bomstyrt.

Gunnar Eiterjord er prosjektleder for Ryfast og Eiganestunnelen

- Har man foretatt noen simuleringer i forkant av disse trafikktiltakene som sier noe om konsekvensene i form av kø og utslipp?

- Ja. Når den gjennomgående nord-sør trafikken på E39 løftes bort fra kryssene - inkludert trafikk mellom Hundvåg og mot E39 sør - mener vi trafikken som i dag belaster kryssene vil reduseres så mye at trafikkavviklingen vil være god i disse kryssene og inn mot sentrum. Så gjenstår det at regionen må lykkes med å få mer trafikk over på kollektiv- og sykkeltrafikk for at det nye vegnettet ikke raskt skal fylles opp og overbelastes.

INGEN OMREGULERING

Eiterjord viser til at de trafikktiltakene som nå er under bygging, ble utformet i forbindelse med reguleringsfasen i 2007 og 2008.

- Men en vurdering i dagens byggefase er at ingenting tilsier at vi trenger å gjøre en betydelig omregulering mens vi bygger, og ta store ekstra inngrep og merkostnader når trafikken og konfliktbevegelsene i endelig løsning reduseres betydelig og ikke gir noe kapasitetsmessig behov for dette, sier Eiterjord.

Han viser til at dagens veg inn mot sentrum heller ikke være motorvei fra 2019, men en hovedgate inn mot Stavanger sentrum. Motorveifunksjonen overtas da av Eiganestunnelen.

Rundkjøringen og påkjøringen til Motorveien ved Mosvatnet har ført til en rekke reaksjoner. Mange bilister velger stedet å benytte påkjørselsveien ved Åsen i stedet, men den konsekvens at bilkøene har forplantet seg til blant annet Hillevåg, Haugåsveien og Auglendsveien.

Regioner på frammarsj

RUNE DAHL FITJAR • professor i innovasjonsstudier, Handelshøgskolen ved UiS, Universitetet i Stavanger

Denne spalten skriver jeg fra hotellrommet i Barcelona, etter en uke med PhD-kurs for studentene i EU-prosjektet RUNIN. Dagliglivet går sin vante gang, men mengder av katalanske – og noen spanske – flagg fra balkongene viser hvor beboerne står i saken alle er opptatt av: Skal Katalonia bli uavhengig eller fortsatt være en del av Spania?

Regionalisme var tema for min doktorgrad, som jeg leverte for ti år siden. Temaet stod ikke øverst på dagsorden i avisene den gangen. De fleste betraktet statsgrensene i Vest-Europa som avklarte og regionalistiske bevegelser som et kuriøst og litt perifert fenomen. I de ti årene som har gått, har imidlertid regionalistiske bevegelser gjort seg gjeldende med stadig mer styrke. Bevegelsene i Skottland og Katalonia er mest markante, men også i Flandern, Nord-Italia og flere andre steder dukker det opp krav om selvstyre eller uavhengighet. Så langt har ingen av bevegelsene oppnådd løsrivelse, og det er neppe heller et flertall som ønsker det i noen av dem. Flere har likevel fått større selvstyre, og et stadig større mindretall ønsker løsrivelse. Det tilsier at regionalismen må tas på alvor.

FELLESTREKK

Det finnes flere fellestrekk mellom disse bevegelsene. Som regel er de forankret i en nasjonal identitet med dype historiske røtter og gjerne et eget språk, men de har også vært del av en større nasjon gjennom flere generasjoner. Dette har gitt utspring til et lappeteppes av overlappende identiteter. I 2013 oppfattet 31 prosent av befolkningen i Katalonia seg utelukkende som katalanere, mens 62 prosent hadde en delt identitet – enten like spansk som katalansk, eller som «mer katalansk enn spansk». Rundt halvparten av befolkningen snakker spansk med sine foreldre, mens en tredjedel snakker katalansk. Disse gruppene har svært ulike syn på spørsmålet om uavhengighet.

STØRRE BETYDNING

EU har også gitt nye muligheter for de regionalistiske bevegelsene i Europa. De

fleste av dem har omfavnet tanken om et regionenes Europa, hvor nasjonalstatene blir mindre viktige og regionene får større betydning. De økonomiske nedsidene ved løsrivelse blir også mindre om regionen forblir i det indre markedet. Som katalanerne nå erfarer, er imidlertid dette langt fra et avklart spørsmål. EU er stadig først og fremst nasjonalstatenes organisasjon og har i stor grad tatt den spanske regjeringens side i konflikten. Dermed har de også avvist muligheten for katalansk medlemskap.

MER KOMPLISERTE

Økonomiske hensyn har også vært viktige mange steder. Katalonia er blant de rikeste regionene i Spania, og ønsket om å beholde mer av skattepengene selv er et viktig argument for løsrivelse. Også her viser saken seg imidlertid å være mer komplisert enn mange nok hadde forestilt seg. Seks av de sju største selskapene i Katalonia har flyttet hovedkontorene sine ut av regionen i høst på grunn av usikkerheten som spørsmålet om løsrivelse har skapt. Det sår tvil om hvor bærekraftig økonomien i en katalansk stat vil kunne være.

Mange av de samme faktorene har vært sentrale i Skottland. Også i Skottland er befolkningen delt mellom en gruppe som utelukkende oppfatter seg som skotske, og en gruppe som er både britiske og skotske. Tanken om uavhengighet i Europa har vært sentral for nasjonalistene, og et klart flertall av skottene stemte mot Brexit. Oljefunn i Nordsjøen bidro også til å styrke troen på et uavhengig Skottland, som slagordet «It's Scotland's oil» reflekterer.

REGIONAL IDENTITET

Dette virker kanskje som fremmede

og irrelevante fenomener for oss her i Rogaland. Det er ingen seriøse stemmer som tar til orde for uavhengighet her, og heller ikke regionreformen vekker de største bølgene. De færreste vil se noen motsetning mellom å føle seg som rogalending og som nordmann. Det er en utpreget regional identitet som lett kan sameksistere med en sterk nasjonal identitet. Likevel ser vi noen tegn på voksende regionalisme også her. Vi snakker mer om det regionale nå enn vi gjorde før, og tenker kanskje også mer ut fra regionale interesser. Vi har fått nye regionale institusjoner, og dialektbruk gjør seg mer gjeldende både i riksmidia og i sosiale medier. Dels henger dette også her sammen med oljerikdommen og en økt stolthet over den regionale tilhørigheten.

UTFORDRENDE

Spørsmålet fremover blir om regionalismen overlever også med lavere oljeinntekter. Vi ser allerede tegn til at den klassiske konsensuskulturen slår sprekker, kanskje fordi det er mindre nye verdier å fordele. Kommunereformen bidro nok også til å gjøre regionalt samarbeid mellom kommuner litt mer utfordrende. Det er også et åpent spørsmål om sterk regionalisme er bra for velstanden, eller om det kan gå for langt, slik vi ser i Katalonia. I Rogaland ser vi at bedriftsledere med sterk regional orientering i mindre grad samarbeider med partnere utenfor regionen, og dermed i mindre grad får tilgang til ny kunnskap utenfra. Dette kan hemme evnen til omstilling og innovasjon. Regional stolthet kan bidra positivt til å bygge et fellesskap i lokalsamfunnet, men det kan også stenge ute både folk og ideer. Målet må være å bygge en identitet som også er åpen og inkluderende.

Kommunereformen bidro nok også til å gjøre regionalt samarbeid mellom kommuner litt mer utfordrende.

Rune Dahl Fitjar

CLOSE
TO *business*

UTELAGER MED PERFEKT BELIGGENHET

Sentralt i Risavika har vi 22 000 m² utelager til leie. Beliggenheten er ideell for lagring av gods og mekanisk utstyr. Infrastrukturen er god, og det er kort vei til baser, havner og Sola flyplass.

Stavangerregionen Havn forvalter 300 000 m² næringsareal. Vi er en aktiv tilrettelegger for næringer som vil utvide eller etablere sin virksomhet i regionen.

stavangerhavn.no

Petter Hult, Eiendomssjef
petter@stavanger.havn.no | 926 25 112

Skomaker, bli for all del ikke ved din lest!

TORILL NAG • konserndirektør for Tele-området i Lysekonsernet

Forretningsdrift anno 2018 handler om forbedring i takt med teknologi og kunder.

Teknologien endrer bransjer, forretningsmodeller og verdikjeder. Det er flere ting enn oljen som krever at virksomheter med deres styrer og eiere hele tiden må tenke nytt - noe som vel er det temaet som diskuteres hyppigst i næringslivssammenheng i Norge for tiden.

For meg er omstilling, nye muligheter og bruk av ny teknologi tre sider av samme sak, nemlig forbedring. I en global verden er det den som forbedrer seg raskest som vinner. Når marginene skvises er det de som evner å tenke nytt, som klarer å drive lønnsomt.

KJERNEN

Kjernen i god forretningsdrift er å løse en oppgave med så lite bruk av ressurser som mulig uten at kunden, ansatte eller samfunnet lider under forbedringen. Den unge Olav Selvaag var i god jærsk ånd alltid på jakt etter forbedringer. Han fant ut at ytterkledningen på hus kunne festes med halvparten så mange spiker men satt like godt. Det var god forretningsdrift. Hvis bordene hadde falt av i første vindkast, ville det vært grådighet.

RASJONELLE NORDMENN

Nordmenn er rasjonelle, vi liker ting som fungerer, ting som er effektivt. Av den grunn var det en liten bank som alltid endte på topp under kåringen "Norges mest populære bank" - nemlig Minibanken. Den

var åpen 24/7. Sjelden kø. Ingen behov for «small talk» og hilsing. Rett på sak og her er pengene dine. I dag er førsteplassen tatt over av nettbanken.

LANGT FORAN

Vi ligger til dels langt foran andre land når det gjelder produktivitet i finanssektoren, og av den grunn er DnB verdens mest lønnsomme bank. Ikke fordi de har gode rentemarginer, de har bare en usedvanlig effektiv drift sammenlignet med internasjonale konkurrenter. Og ikke minst - de er innovative. Vipps vekker oppmerksomhet langt utenfor egne landegrenser. Må være litt rart for Goldman Sachs å bli slått av en bank, hvor staten er stor eier og hvor toppsjefen ikke bare sitter i åpent landskap, men har bakgrunn fra Arbeiderpartiet.

INNSIKT

Så hva skal til for mer, bedre og raskere omstilling og innovasjon i Norge? I tillegg til et minimum av kriseforståelse, mener jeg at innsikt i hvordan ny teknologi endrer samfunn og virksomheter fortsatt er en utfordring. Vet alle - ansatte, ledere, styrer - hva teknologi kommer til å bety for virksomheten deres, og for deres kunders oppførsel og preferanser?

KONTROLLERE

Hvis du leser Aksjeloven, leser den rosa pressen eller går på kurs på Oslo Børs vil

du sitte igjen med et inntrykk av at det eneste styret skal gjøre er å kontrollere. Og at virksomheter som er tro mot det de alltid har gjort, er de som drives mest forsvarlig. Analytikere påpeker ofte at virksomheter som ikke har «nok fokus på kjernevirksomheten» sin, driver dårlig eller sågar uforsvarlig. Men virksomheter som ikke utvikler seg i takt med teknologi sover i timen. De risikerer å bli akterutseilt - at kundene deres velger andre leverandører eller andre løsninger.

FORBEDRING

Alle selskaper er opptatt av forbedring. For å være konkurransedyktige, for å være attraktive som arbeidsplass, for å følge med kundenes behov. Og forbedring og innovasjon er to sider av samme sak. Så styrenes rolle må være - i tillegg til sine kontrolloppgaver - å sikre at virksomheten endrer seg i takt med teknologi og kunder. Å være en pådriver for akkurat det.

GLEMT

Lovgiver har glemt å skrive følgende i innledningen til aksjeloven:

«Styrets hovedoppgave er å sikre at selskapet vokser både i omsetning og resultat. Styret må derfor påse at selskapet fortløpende tilpasser seg endringer i kunders behov og tilgjengelig teknologi».

Styrer skal ikke bare kontrollere, de skal kreve endring. Skomaker, bli for all del ikke ved din lest!

Nordmenn er rasjonelle, vi liker ting som fungerer,
ting som er effektivt.

Torill Nag

mai : jazz

nr. 30

GREGORY PORTER & STAVANGER SYMFONIORKESTER :
CHICK COREA & TRONDHEIM JAZZORKESTER :
HÅKON KORNSTAD «TENOR BATTLE» : **CORY HENRY** &
THE FUNK APOSTLES : NILS PETTER MOLVÆR GROUP :
GJERMUND LARSEN TRIO MED NORDIC : RALPH TOWNER &
BJERGSTED JAZZENSEMBLE : **CÉCILE MCLORENT SALVANT** :
BUGGE WESSELTOFT MED DAN BERGLUND OG MAGNUS
ÖSTRÖM : **DONNY MCCASLIN** BAND

Flere artister
lanserers
utover vinteren.
Gled deg til våren
allerede nå!

Billetter og mer info
på maijazz.no

STAVANGER 4.-9. MAI 2018

Generalsponsor:

HERMETIKKINDUSTRIENS LABORATORIUM

xx

Med hjartet på rette staden

Alfred Ydstebø nærmer seg femti og lar seg stadig ofte bevege. Når man først har opplevd nøden og urettferdigheten på nært hold, er det vanskelig å la være å gjøre noe med det.

TEKST:
STÅLE FRAFJORD
FOTO: HENRIK MOKSNES/BITMAP

Egentlig skulle dette intervjuet handle om eiendomsutvikling, byplanlegging, byggeprosjekter, sentrumsplaner og nye investeringer. Slik ble det aldri.

Det er snart jul og et nytt år – og tid for både refleksjon og ettertanke.

En langhelg i måneden setter forretningsmannen, Acta-gründeren, eiendomsutvikleren og millionæren Alfred Ydstebø seg på flyet til Libanon. Ikke fordi han må, men fordi han ikke kan la være.

Han reiser om natten for å spare tid. Øverst i bagasjen ligger et brennende engasjement og lysten til å innfri forventninger du og jeg aldri trenger å tenke på. Noen ganger står det om livet, andre ganger om retten til en fremtid.

Målet med reisene er enkelt: Å rekke over så mange flyktingleirer som mulig, før virksomheten i Stavanger og Norge krever at nattflyet tar ham tilbake til Norge. Det er flyktingbarna som har hovedfokus. Barn som har flyktet fra krig, bomber og nød – og som forsøker å legge traumene bak seg.

Så langt er 90 barn fra flyktingleirer blitt medisinsk behandlet eller operert for alvorlige lidelser. Ydstebø tar bilder av samtlige for å kunne kjenne dem igjen og følge dem opp neste gang han kommer. Forventningene til hva den norske forretningsmannen klarer å utrette har steget i takt med hjelpeomfanget. Det vet også Ydstebø.

ALDRI SLUTTE

- Vi har startet noe vi aldri vil klare å slutte med. Det er altfor mange sårbare barn som sitter i telt. Vi hører politikere

ALFRED YDSTEBØ

- » Alder: 48
- » Sivil status: Gift, tre barn
- » Bosted: Stavanger
- » Aktuell: Utbygger og hjelpearbeider

i Norge som sier at vi skal hjelpe dem i nærområdene. Jeg har vært i nesten hver eneste flyktingleir på grensen til Syria det siste året, og har aldri sett et eneste norsk hjelpetiltak i disse leirene. Norge gjør ingenting i de områdene. Ikke skal vi slippe dem inn i landet vårt heller. Nå er så mange blitt så avhengige av oss, at vi ikke kan stoppe, sier Ydstebø.

Det begynte egentlig i januar 2016 - etter at Ydstebø gjennom selskapet Abri Vekst hadde drevet flyktningsmottaket på Forus i en drøy måned. Sammen med noen få medarbeidere – og med utgangspunkt i ren nysgjerrighet – satte Ydstebø seg på flyet til Jordan. De ønsket selv å se hva som skjedde i de områdene flyktingen til Norge kom fra.

- Men det var først da vi reiste videre inn i Libanon – og de forholdene vi opplevde der – at vi virkelig ble vekket. Det vi møtte på, gjorde et enormt inntrykk.

ENGSTELIG

Da Ydstebø sa ja til å etablere et flyktningsmottak på Forus, visste han aldri hva han sa ja til og hvilke følger dette skulle få. I løpet av en helg, satt han plutselig med ansvaret for å innkvartere nærmere 1.000 flykninger i Forusbeen 35 - midt i Norges viktigste næringsområde.

- Vi leste i avisen at bygget var et av flere aktuelle mottak, og tok kontakt med

Base Property og Alfred Ydstebø er blitt enige med kommunen om utbyggingsprosjektene knyttet til Hermetikken. Herr blir det både arbeidsplasser og boliger nær sentrum av Stavanger.

beredskapssjefen i Stavanger kommune. Han sendte oss videre til UDI. Dagen etter – en fredag - fikk vi en telefon hvor vi ble bedt om å stille sammen med sivilforsvar og brannvesen for befaringsmandag morgen, sier Ydstebø.

Oslo-selskapet Norwegian Property – som den gang eide bygget – tok ikke sjansen for driften og trakk seg på kort varsel. Konsekvensen var at Ydstebø inngikk en leieavtale, og tok ansvaret selv.

- Det var egentlig ingen vei tilbake, men jeg var engstelig.

- Du kunne sagt nei?

- Nei, alt var satt i spill, jeg kunne ikke bakke ut da.

MYE PÅ SPILL

I ett år drev Ydstebø flyktingemottaket på Forus. De første månedene under mye støy. På det meste bodde 960 flyktninger på mottaket. Flere netter måtte han selv dra ut til mottaket på grunn av bråk og uoverensstemmelser.

- Jeg følte at jeg måtte være der når det var krise. Alt for mye sto på spill både for min del og hele Base-gruppen.

Etter noen måneders drift begynte ting å normalisere seg. Da mottaket på Forus ble lagt ned, og Ydstebø hadde tjent over 70 millioner på driften, besluttet han å beholde et par av de sentrale lederne som hadde jobbet med mottaket av flykninger. I tillegg ansatte han Sandra Cederholm fra kommunens beredskapsavdeling, som selv hadde vært i Libanon flere ganger. Delvis drevet av hennes engasjement, sin egen nysgjerrighet og erfaringer, foretok Ydstebø selv sin første reise. Den forandret på mange måter livet hans.

De siste årene har han vært i Libanon månedlig. Libanesiske myndigheter har for lengst oppdaget at nordmannen som har engasjert seg personlig i flyktingkrisen og enkeltmenneskers skjebner, er forretningsmann. Det skyldes først og fremst metodikken og systematikken, basert på samme prinsipper som man ofte finner i næringslivet.

DIREKTE

- Med det mener jeg korte og effektive beslutningslinjer. Det innebærer at vi får gjort mye, på få dager og med relativt begrensede ressurser. Alt skjer mer direkte.

Det begynte med kjøp og anskaffelse av telt og varme til flyktninger for ett år siden. I februar-mars oppdaget de at ingen av flyktingene fikk medisinsk hjelp.

- Uten hjelp ville syke barn dø i teltene sine. Disse fanges ikke opp. Offisielt har Libanon tatt i mot 1,2 millioner FN-registrerte flykninger, men det finnes 800.000 flykninger som FN aldri har registrert - bare i Libanon. Det er disse vi jobber med. Alle ansiktene jeg har sett, alle dem vi er blitt kjent med, alle familiene og barna som sitter og venter til neste gang vi kommer ned – det er det som gjør at vi fortsetter.

- Hva gir dette deg?

- Personlig enormt mye. Selv om vi tjente godt med penger på Forus, kunne

vi latt være eller sendt penger til Unicef. Samtidig viste det arbeidet vi drev på Forus at vi er veldig «hands on» på slike ting. Når vi velger å prioritere dette arbeidet, så har vi vist at vi også er gode på det.

Det har blitt mange reiser fra Stavanger til Libanon det siste året. Så langt har 90 barn blitt operert eller fått medisinsk behandling.

Når jeg ser hva jeg i dag bruker tiden min på – og da tenker jeg på flyktninger i Libanon – er det ingenting som kan måle seg mot det.

Alfred Ydstebø

BARNA

- Selv innenfor dette området går det an å vise at det er mulig å oppnå resultater – som i næringslivet?

- Jeg har ikke tenkt på den måten, men egentlig ligger det nok noe der. Man blir veldig fokusert og dedikert, og får utrettet veldig mye på kort tid. Jeg hadde et møte med sosialministeren i Libanon, og effektiviteten er nok noe som legges merke til. Men det er først og fremst ungene som er drivkraften. Jeg vet hvem som sitter der og venter. Når man vet det, er det å ikke reise ikke noe alternativ.

Det første barnet som ble operert, heter Zeinab. Hun hadde en cyste på hjernen, og kunne reddes.

- Vi oppdaget henne i et telt. I dag er hun tre år og har fått motorikken tilbake, sier Ydstebø.

I løpet av det siste året er 90 barn operert eller medisinsk behandlet. Alfred Ydstebø og hans medarbeidere prøver å følge opp så mange de klarer hver gang de reiser ned, og samarbeider med libanesiske sosialarbeidere. De opererer både i de shiamuslimske, sunnimuslimske og kristne områdene.

- Vi har fått en veldig god kontakt og et tillitsfullt forhold både med libanesiske myndigheter og sykehusene. De ser vi er veldig pålitelige og vi leverer det vi lover.

MENING

For noen år siden – lenge før Syria-krigen startet og flyktingestrømmen tiltok, var prioriteringen annerledes. Alfred Ydstebø brukte blant annet fritiden på fotball, og satt i styret i Viking i seks år.

- Når jeg ser hva jeg i dag bruker tiden min på – og da tenker jeg på flyktninger i Libanon – er det ingenting som kan måle seg mot det. Alt det andre jeg har vært med å støtte opp gjennom årene eller holder på med i dag, virker nesten litt meningsløst i sammenligning. Vi redder liv, vi skaper fremtidstro og en bedre livssituasjon for veldig mange mennesker. Det gir så mye mening, og jeg ser på det som et privilegium.

ANDRES ULYKKE

- Opplever du at noen tror du gjør dette fordi du forsøker å tjene penger på andres ulykke?

- Det er ting jeg ikke engang forholder meg til. Det er egentlig bare å vise til hva vi har gjort. Kanskje det at man selv begynner å bli godt voksen, gjør at jeg lettere hever meg over det.

- Frister det å delta mer i den offentlige debatten i flyktningspørsmålet?

- Jeg har lyst. Da vi drev mottak selv, måtte vi være forsiktige. Vi jobbet jo for staten. Men da jeg satt og så på Urix en kveld på NRK, hvor flyktninger var tema i en politisk debatt, tenkte jeg at der burde jeg stått. For i motsetning til politikerne, vet jeg hva jeg snakker om. Jeg har gjort dette «hands on». Hva har de som uttaler seg om dette og sier de skal bidra på stedet, bidratt med så langt?

FLYKTINGPOLITIKK

- Man må kanskje legge noen bånd på seg av hensyn til egen virksomhet i Norge i en debatt rundt dette spørsmålet?

- Nei, når det gjelder flyktninger har jeg ingen hemninger. Da sier jeg akkurat det jeg mener, om det så hadde fått konsekvenser. At jeg ikke har engasjert meg mer i den offentlige debatten så langt, er nok litt mer tilfeldig.

- Hva mener du om den norske flyktingpolitikken?

- Jeg synes den er horribel. For det første har vi bedre økonomi enn noe annet land i verden til å kunne ta imot flere kvoteflyktninger. Det er kommuner i Norge som ber om å få flere flyktninger. Norge kunne fint tatt imot 10.000 kvoteflyktninger i året. Ikke den ukontrollerte tilstrømmingen vi opplevde høsten 2015, men dem som virkelig trenger det. Hjelpen der nede er ikkeeksisterende, og den kanaliseres feil. Norge kan gjøre mye mer, og hjelpen trenger ikke bare å gå gjennom de store organisasjonene.

PENGER

Alfred Ydstebø legger ikke skjul på

selskapet tjener bra med penger på eiendomsutvikling og prosjekter både i regionen og andre steder i Norge.

- Mesteparten skal investeres i nye prosjekter, men det blir også mer penger som kan brukes i Libanon. Det er det som opptar meg mest, sier Ydstebø.

Gjennom selskapet Abri Vekst har Ydstebø, i tillegg til å drive mottak, også utviklet nye virksomheter innenfor rus, omsorg og private helsetjenester i Norge. Totalt sysselsetter disse virksomhetene 160 ansatte i dag.

- Hvorfor har dette blitt et satsingsområde?

- Det er sammensatt. Vi hadde erfaringer med flyktninger. Min ektefelle har jobbet med flyktninger i Randaberg i mange år, og jeg har stiftet bekjentskap med mange både i forbindelse med jul, ferier, på Kvitsøy og hjemme hos oss. Når det gjelder private omsorgs- og helsetjenester er det et stort satsningsområde for mange. En rekke kommuner setter disse tjenestene ut på anbud. Vi besitter både kapital, erfaring, flinke nøkkelpersoner og engasjement.

EIENDOM

Alfred Ydstebø vokste opp på Vardeneset i Stavanger, men tilbrakte nesten like mye av barndommen på Kvitsøy. Han er utdannet ingeniør og har en MBA fra Handelshøyskolen BI. Ydstebø var kun 23 år da han var med på å grunnlegge Acta Holding, og var også direktør i selskapet frem til 2005. I dag eier han selskapet

Base Property gjennom morselskapet Base Gruppen, et selskap som også driver Abri Vekst.

Selv om tankene og engasjementet i voksende grad kretser om forholdene og hjelpearbeidet i Libanon, er det som eiendomsutvikler Alfred Ydstebø har gjort seg mest bemerket de senere årene. Kjøpet av Hermetikken på Eiganes og planene for området er at av mange prosjekter. Som eiendomsutvikler er han også opptatt av byutvikling, og har sine klare meninger om både forslag til sentrumsplan og i debatten om vern og vekst.

MOTIVER

- Det er ikke slik som noen tror at utbyggere bare tenker høyder, bredde og volum og ikke tar hensyn. Jeg har brukt 60 millioner bare på Hermetikken. Det er klart jeg er opptatt av bygget og hvordan det er blir seende ut. Alternativet kunne vært at bygget hadde stått og forfalt i nye 30 år. I Hermetikken har vi lagt ned mer enn noen drømte om før vi overtok det fra kommunen.

- Opplever du som utbygger at det blir stilt spørsmål ved motivene dine?

- Ja, det gjør jeg. Både i kommunen og i fylket. Da tenker jeg: Se nå hva vi har gjort da. På Østre Hageby overtok vi en tomt der politiet hadde vært innom nesten daglig i flere tiår. I dag er dette kanskje det mest moderne boligfeltet på hele Storhaug. Det er dette som er byutvikling, på samme måte som Hermetikken er det på Eiganes. På Sandnes er vi i gang med Ovalen, et

prosjekt til 400 millioner kroner på gammelt kaionråde der 80 prosent av leilighetene allerede er solgt. Hotellet vi planlegger på Kvitsøy er også samfunnsutvikling.

REALITET

- Kanskje har mistenksomheten noe med myten om at kapitalsterke utbyggere får det som de vil og legger for store premisser for byutviklingen?

- Det er mulig. Samtidig er det jo en viss realitet i disse mytene. Vi må jo snakke med folk, argumentere og forsøke å påvirke dem. Ta høyhuset vi har planlagt i sentrum. Dette er et prosjekt vi har holdt på med i tre-fire år nå. Vi har hatt en rekke politiske runder. Vi fikk gjennom 26 etasjer med én stemmes overvekt. Det ville jeg ikke ha. Dette er det største inngrepet vi gjør i byen, og det fordrer et bredt flertall. Prosjektet skaper mye, men det har også noen negative sider. Vi skyggelegger, skaper noen vindkanaler og tar utsikt. Jeg ser selvfølgelig at her er det også noen minuser. Men alternativet er at ingenting skjer i sentrum. Det er langt verre. Kompromisset vi til slutt fikk, er også et resultat av samtaler vi har hatt i korridorene. Men det er jo litt av politikkenes vesen, og i slike saker må vi jo også ha dialog. Nå får vi et flott bygg, mindre enn opprinnelig planlagt, men det gir likevel mange arbeidsplasser og representerer en vesentlig tilførsel til byen. Jeg er personlig veldig opptatt av at dette skal bli bra. Det er jo aldri noe hyggelig å bli forbundet med et prosjekt som folk oppfatter som mislykket.

NÆRINGSEIENDOM PÅ ØKSNAVAD/KLEPP

BEDRIFTSVEGEN 3, VIS A VIS BLOCK BERGE BYGG.

Eiendommen vurderes solgt - helt eller delvis. Partnerskap med eiendomsutvikler kan også være aktuelt.

Eiendommen er i dag ca. 70% utleid til diverse leietakere.

Tomten er på 11.356 m², og er bebygget med tilsammen 6.608 m² grunnflate. Kan enkelt utvides/økes med flere 1000 m², selv med gode parkeringsforhold.

God beliggenhet - kort vei til Gods-terminalen, den nye Postterminalen, mange store næringsbedrifter - og den nye veitraséen mot E39/Bråstein.

Ca. 500 meter til jernbanestasjon.

HENVENDELSE: Telefon: 915 90 454 - Mail: reidar@maaseide.no

Tar vare på folk

Figgjo AS ble nylig kåret til årets IA-bedrift for sitt arbeid som en inkluderende arbeidslivsbedrift.

FIGGJO AS

- » Etablert: 1941
- » Eiere: Rugland Investering (familieeid)
- » Daglig leder: Anne Kristine Rugland
Forretningsområde: Storskalaprodusent av vitroporselen
- » Lokalisering: Figgjo
- » Antall ansatte: 100
- » Omsetning: 86 millioner kroner (2016)
- » Internett: figgjo.no

Figgjo vant nylig IA-prisen for sitt arbeid med inkluderende arbeidsliv. På bildet fra venstre: Anne Kristine Rugland, daglig leder, Svein Madland, driftleder og Elisabeth Thunshelle, HR-leder i Figgjo AS.

TEKST:
TRUDE REFVEM HEMBRE
FOTO: HENRIK MOKSNES/BITMAP

Vi er utrolig stolte av å motta denne prisen, sier daglig leder Anne Kristine Rugland, HR-leder Elisabeth Thunshelle og driftsleder Svein Madland.

UNIKT ARBEIDSMILJØ

Driftsleder Madland er en av initiativtakerne til satsing mot grupper som faller utenfor arbeidslivet.

- Vi startet i 2002 - lenge før det var snakk om inkluderende arbeidsliv, å rekruttere mennesker som på grunn av sykdom, manglende skolegang eller annet faller utenfor det ordinære arbeidslivet.

- I tillegg til egen innsats, har vi et veldig godt samarbeid med Arbeidslivssenteret, legger Thunshelle til.

Madland påpeker at målet for initiativet er å rekruttere arbeidskraft, og å ta vare på folk.

Via NAV, og i samarbeid med tilrettelagte bedrifter, har Figgjo rekruttert 17% av egne ansatte på tilrettelagt arbeid.

NHO-prosjektet "Ringer i vannet" har bidratt til at bedriften har fått tilgang på verdifull arbeidskraft.

- Disse gjøre en like god jobb som alle andre her, bare at de gjør andre oppgaver, understreker Madland.

- Hva betyr denne satsingen for bedriftskulturen?

- Det er klart dette betyr mye, de føler seg ivaretatt. Her gir bedriften, og de som jobber tettest med dem, en sjanse, enten de har problemer av fysisk eller psykisk karakter.

- Vi tilrettelegger for at de kan stå i jobb, sier Thunshelle.

Sykefraværet i bedriften er lavt, to-tre prosent. Det er liten gjennomtrekk, mange jobber hele livet på fabrikken.

Alle tre er enig om at bedriften har en kultur for å ta vare på folk.

STOLTHET OG STÅ-PÅ-VILJE

Mange Figgjo-ansatte møtes i foreninger og sosiale lag på fritiden, og pensjonistene har faste kafétreff på Ålgård. Det å ivareta nettverket er viktig.

- Arbeidsmiljøet og det tette vennskapet her er ganske unikt. Det er lagånd og stå-på-vilje.

Verdiene til bedriften er "løsningsorientert, nyskapende og ærlig". Medarbeiderne kommer fra nærmiljøet, men også fra Egersund, Stavanger og resten av regionen. Mangfoldet er stort, og det jobber medarbeidere fra ti ulike nasjonaliteter på fabrikken.

Figgjo har vunnet en rekke designpriser i inn- og utland. Den første designprisen mottok de i 1969.

- Vi har en enorm stolthet for historien. I år er vi 76 år, og vi er de eneste igjen i Norden som har

Her er det lagånd og stå-på-vilje.

Anne Kristine Rugland

fullskala porselensproduksjon. Denne type produksjon er både arbeids- og energikrevende, sier Rugland.

De største markedene er Norge, Sverige, Danmark, Finland, Storbritannia og sentrale deler av Europa. Nye markeder er USA og Australia som representerer store muligheter. Figgjo har 35 forhandlere i rundt 30 land.

- Det er ingen grenser for hvor vi kan selge våre produkter, og vi har solgt til nesten hele verden, forteller Rugland.

- Jeg tror alle føler sterkt eierskap til arbeidsplassen, sier Thunshelle.

- Hele produksjonsledelsen har jobbet på gulvet, til og med eierne. Dette gir en

Fra produksjonen i fabrikken til Figgjo AS.

forståelse for kulturen og prosessene.

Kulturen kommer ikke nedenfra, heller ikke ovenfra, den ligger i oss. Alle trør til når det trengs, sier Madland.

- De tre lederne legger ikke skjul på at det har vært tøffe perioder, og økonomien har til tider vært anstrengt. Imidlertid har de økt eksporten og salg internasjonalt de senere år, så utsiktene ser lysere ut.

- Det er ikke noen hemmelighet at denne bedriften ikke har vært så veldig lønnsom de siste årene, men vi har ikke hatt noen kjempekekk. Vi har alltid hatt arbeid på Figgjo. Det er hardt arbeid hver uke, sier Rugland.

- Normalt er det stor gjennomtrekk i salgsorganisasjoner. Det har vært endringer her også, men to av de fire på salg i Norden har hhv. 30 og 40 års ansiennitet.

Trioen mener folk trives og opplever arbeidsplassen som givende.

- Og så kjører vi alltid mot køen, humrer Madland.

UTNYTTE RESSURSENE

Figgjo kombinerer design og funksjonalitet på stadig nye måter.

- Alle Figgjos produkter lages i vitroporselen, en porselensstype som er spesielt utviklet for profesjonell bruk. Produktene er spesielt sterke og funksjonelle mot den harde bruken man har på et profesjonelt kjøkken, sier Rugland.

- Vi har 380 ulike produkter. Enkelte av våre dekorerte produkter krever inntil 52 berøringer av menneskehender gjennom produksjonsprosessen. Vi er påvirket av det ujulete skandinaviske formspråket der tilhørighet og tradisjoner betyr like mye som matt-trender.

Figgjo tilbyr stor fleksibilitet med kun to til fire ukers leveringstid.

- Her kan kunder sende bilder av interiøret og be om skreddersydd dekor på porselenet. Logo er mindre viktig nå, form og farge betyr mer.

Til hjemmebruk holder servicet seg fint i generasjoner, mens i institusjoner bør det

byttes ut etter rundt 20 år.

- Formspråket og kvaliteten skal være varig og stå seg i tiår – dette er en del av strategien vår, sier Rugland.

- Hva er de viktigste utfordringene framover?

- Lønnsomhet er første prioritet.

I forhold til salg er det å beholde markedsandelen i Norge. Når det gjelder eksport har vi uante muligheter. Vi digitaliserer og satser på merkevarebygging.

SAMFUNNSANSVAR

- Har dere noe mer på hjertet avslutningsvis?

- Vi har plass til flere ansatte, og muligheter til å øke produksjonen. Hvis vi selger mer, tar vi inn flere folk. Det er viktig å fremstille dette som at vi ikke bare tar inn folk med fysiske utfordringer. Det finnes et stort marked der ute av folk som tapte på skolen, tapte på fotballbanen, på videregående skole. De sitter kanskje hjemme og har blitt fortalt at de har sosial angst. De har ikke sosial angst, bare ikke et sosialt liv. Når vi får tak i disse 20-åringene, er de like dyktige og smarte som alle andre. Dem er det mange av. Ufattelig mange, sier Madland engasjert.

- Det er som han sier. Det å være en IA-bedrift og få denne prisen, gir anerkjennelse og viser at vi tar samfunnsansvar. Det gir oss mindre risiko når vi rekrutterer, men til syvende og sist er det alle enkeltindividene det handler om. Vi gjør en forskjell, tilføyer Rugland.

- Det handler ikke bare om fysiske utfordringer, det kan like gjerne være personer som har vært gjennom en vanskelig skilsmisse, sykdomsperiode, mistet jobben og har fått vansker av den grunn. Det er mange grunner til at en kan falle ut av arbeidslivet, sier Thunshelle.

- I regionen er vi flinke til å heie på hverandre og til å stå sammen når det har stormet litt. Vi er avhengig av at folk framsnakker oss og bruker oss, avslutter daglig leder Anne Kristine Rugland.

INGEN BINDINGSTID.

Prøv oss!

Bedrifter i Rogaland sparer mye på skredder- sydde strømavtaler.

I nært samarbeid med et av Nordens ledende handelsmiljø innen energi, utvikler vi markedets beste strømavtaler for bedrifter i Rogaland. Med dyktige, lokale forvaltere tett på kunden, oppnår våre strømavtaler optimale resultater. Det er mye å spare på å velge riktig strømavtale.

Snakk med en av våre flinke rådgivere i
Stavanger eller les mer på fjordkraft.no/bedrift

 Fjordkraft
Mer for pengene

RAMPLINE SLAKKLINESYSTEM

Rampline slakklinesystem er utviklet av Rampline AS på Talgje i Finnøy. Firmaet har spesialisert seg på balanselek for alle aldersgrupper med vekt på inkluderende design og høy kvalitet. Ramplines flaggskip, Rampline, ble først lansert i 2009. Den dynamiske balanseline er et unikt og spennende apparat for balanselek og trening for nybegynnere, så vel som profesjonelle. Lav høyde, enkel tilkomst og god ivaretagelse av sikkerhet gjør apparatet tilgjengelig for alle. I tillegg til selve linen, består Rampline

av en solid konstruksjon i galvanisert og pulverlakkert stål, polstret med naturgummi.

Design, delproduksjon og montering foregår i Ramplines lokaler på Talgje i Finnøy kommune. Rampline AS har siden starten i 2009 etablert seg i det norske markedet. Apparatene er å finne sentralt i alle de største byene i landet og ellers rundt omkring på skoler og parker i hele Norge. De første salgene er også gjort til utlandet og i 2018 blir Europa en del av satsingsområdet til selskapet.

MADE IN FINNØY

Verdifull jobb for alle

Attende gikk i samarbeid med NUART i år. Det resulterte i massiv mediadekning og et 20x10 meter stort kunstverk på Kannik ungdomsskole.

– Samarbeidet handler om mer enn Attende. Det handler om hvilket samfunn vi vil ha, sier administrerende direktør Marianne Wiig.

TEKST:
TRUDE REFVEM HEMBRE
FOTO: HENRIK MOKSNES/BITMAP

Attende AS er en moderne industribedrift som leverer produkter og tjenester til privat og offentlig sektor. I 2013 ble Forus Industri fusjonert sammen med Invivo, og ble til Attende. Staben består for det meste av mennesker som av en eller annen grunn har vanskeligheter med å få innpass i det ordinære arbeidslivet.

UTRADISJONELT

Marianne Wiig forteller at de sliter med fordommer og holdninger i det øvrige næringslivet.

– Man anerkjenner ikke den verdiskapningen denne arbeidsgruppen bidrar med. Man ser ikke på dem som verdiskapende ressurser. Dette er bakgrunnen for NUART-prosjektet. Hvis vi skal få til et samfunn som virkelig inkluderer, må mange flere ta aktive valg, sier hun engasjert.

– Med denne problemstillingen i fokus, tenkte vi på muligheter til å samarbeide med andre. Vi måtte gjøre noe helt annet for å vise igjen, og da dukket denne muligheten med NUART og Kannik skole opp, sier markedsansvarlig Leif Kristian Thorvik.

Den skotske kunstneren Smug var på bedriftsbesøk, og ble veldig fascinert av Helge Røisland som til enhver tid har et trettitalls blyanter som fyller hele brystlommen på lagerfrakken. Røisland har jobbet i Attende systemet i 39 år, og tar det hele med stor ro, selv om han er synlig stolt.

– For oss var prosjektet også kulturbyggende internt. Det var en enorm interesse i media, og da dette ble vist på NRK nasjonalt, var mange stolte av å være en del av Attende.

Administrerende direktør Marianne Wiig og markedsansvarlig Leif Kristian Thorvik i Attende AS søker samarbeidspartnere og vil synliggjøre de verdiløse som en viktig ressurs i samfunnet.

ATTENDE AS

- » Etablert: 2013 (en fusjon mellom Invivo og Forus Industri)
- » Eiere: Ideelt aksjeselskap hvor Stavanger kommune, Sandnes kommune og Rogaland fylkeskommune er største eiere
- » Adm. direktør: Marianne Wiig
- » Forretningsområde: Mekaniske tjenester, kopi- og grafiske tjenester, medisinsk utstyr, elvarm, pakking, montering, industrikjøkken mm.
- » Lokalisering: Forusstraen, og en avdeling på UiS
- » Antall ansatte: 45, samt 300 tilrettelagte plasser
- » Omsetning: 71 millioner kroner (2016)
- » Internett: www.attende.no

Smug dedikerte sin streetart til utviklingshemmede som en glemt ressurs i arbeidslivet.

KREATIVT

Attende har tenkt utenfor boksen og fått frem noe unikt med dette prosjektet, noe som har resultert i en rekke presseomtaler i inn- og utland.

– Vi har tatt noen utradisjonelle valg i år, ett av dem var å ansette en person på salg- og marked, noe som ikke er vanlig i vår bransje. Hadde det ikke vært for det, hadde vi ikke vært på den veggen på Kannik. Vi ser at ved å hente inn nye ressurser, så endrer det måten vi tenker på.

– Ja, vi ønsker å tenke som en moderne bedrift; være skapende og framoverlente, sier Thorvik.

INKLUDERING

Ordfører Christine Sagen Helgø foretok den offisielle avdukingen av gatekunsten 18. oktober.

Stavangerordføreren roste Attende og tilrettelagt-bedriftene for den jobben de gjør, med å bygge ned fordommer og

synliggjøre hvor viktig det er, at de med nedsatt funksjonsevne også kan være en ressurs.

I sin tale understreket hun at "Alle mennesker trenger å føle seg inkludert. For å få til inkludering i arbeidslivet, er vi avhengig av at vi tar aktive valg for å

inkludere. Alle mennesker er en ressurs".

- Folk vet for lite om hva Attende kan produsere! Vi har en avansert industriproduksjon og kan levere til konkurransemessige priser, og med samme høye kvalitet som våre konkurrenter, sier en offensiv Wiig.

Deres siste kundeundersøkelse viser at kundene velger dem på grunn av deres leveringsdyktighet, pris, kvalitet, service, fleksibilitet og arbeidsglede.

- Vi er en vanlig bedrift, vi tilbyr ordentlige jobber, men de som jobber hos oss trenger tilrettelegging for å utføre arbeidet. Våre eiere tar ikke ut utbytte, de har ikke mål om å tjene seg rike på oss, vi er formålsdrevet, sier hun videre.

«Formålet er å tilby arbeid – for å klare det trenger vi oppdrag» Sier Wiig.

- Vi ønsker selvfølgelig at lokalt næringsliv skal tenke på oss neste gang de har en jobb som skal gjøres. Vi leverer det samme som andre bedrifter. I tillegg får bedriftene noe mer. Ved å ta et samfunnsansvar, gir det dem et ekstra verdisett og andre synergier, sier Thorvik. Han understreker videre at mange bedrifter i dag er opptatt av etisk handel, og at det er et godt argument for å samarbeide med Attende.

VARIASJON

På landsbasis står rundt 5.000 personer står i kø for å få en tilrettelagt arbeidsplass. Det er mange som ønsker seg en jobb.

- Hvilke typer jobber kan dere levere?

Hos Attende handler det om å skape faglig og personlig mestring, yrkesstolthet og arbeidsglede. Her er Hassan Mohamed Ismail i gang med å feste skruer på beslag til alarmbokser.

KALLESTEN

Revisjon OG Regnskap AS

Regnskap i skyen fra 2018?

På tide å automatisere regnskapsprosessene og få bedre oversikt?

Flytt regnskapet over i våre skyløsninger, så ordner vi konverteringsprosessen kostnadsfritt frem til 1. januar 2018!

Ta kontakt med en av våre «bjørner» for en prat om hvilke muligheter som finnes:

Bjørn Gausland / 98 22 27 74 / bg@kallesten.no

Herbjørn Vestvik / 91 54 78 32 / hv@kallesten.no

Les mer på

www.kallesten.no/sky

- Vi har alt fra maskineringstjenester til pakkejobber. Spennet er stort. Vi kan nesten gjøre alt og bredden i produksjonen reflekterer de ulike behovene og ønskene våre arbeidstakere har. Eksempelvis er Elvarm-ovner vår merkevare. Vi kan levere ovner med trådløs kommunikasjon til hele Europa, og har inngått store forhandleravtaler i 2018. Går du på MENY, er grønnsakene i italiensk salat kuttet på vårt industrikjøkken, og purren i sushien på REMA er vasket og kuttet av oss. Fra kjøkkenet leverer vi også møtemat og catering, i tillegg har vi mange som liker å rigge rom for utleie til både møter og selskap i Attende sine lokaler. Vi selger medisinskteknisk utstyr til helsevesenet i hele Norge, og skjerm Brett og infusjonsstativ til sykehus. Vårt mekaniske verksted kan konkurrere med alle andre leverandører av maskineringstjenester i regionen. Videre har vi pakking og ulike ferdigstillingsoppdrag, ramser Wiig opp og legger til at Attende har store lokaler og kan håndtere både lagerhold og logistikk for andre selskap.

OPPDRAG

De to lederne forteller om dedikerte medarbeidere som har jobben som det aller viktigste i livet, og hvor arbeidsdagen ofte er mer populær enn ferien.

- Hva kjennetegner bedriftskulturen her?
- Det har vært en ekstremt krevende periode siden jeg startet som leder for fire

Veggmaleriet på Kannik skole har som hensikt å bygge ned fordommer og fokusere på inkludering i arbeidslivet for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

år siden. Bransjen har vært utsatt for en formidabel endring så i løpet av disse årene har vi hatt krevende omstillinger internt. Det er klart dette preger bedriften. Men nå bygger vi bedriften opp igjen, sier Wiig.
«Vi har blant annet vært igjennom en identitetsprosess i 2017. Attendes nye

verdier er "modig, inkluderende, kreativ og ærlig".

- Alle her i bedriften var med i prosessen med å finne de ordene som skal beskrive oss fremover, forteller Wiig.

- Hvordan ser framtidsutsiktene ut?

- Nå driver vi og bygger. Vi har mange planer for fremtiden og er optimistiske. Vi vil i oppbyggingen jobbe tett mot våre eiere. Vi har store ambisjoner for våre arbeidstakere på vegne av eierne og Stavanger kommune som er vår største eier. Disse ambisjonene vil vi gjerne ha eierne med på, smiler Wiig.

- Hvor mange har dere på tiltak?

- Vi har en rekke forskjellige, men totalt ca. 320 tiltaksplasser. AFT, Arbeidsforberedende trening er for folk som skal ut i ordinært arbeidsliv, men som skal være i et skjermet miljø noen måneder først for arbeidstrening samt å sikre stabilitet før ordinært arbeidsliv. Videre har vi SMS, Studie med støtte, som er veiledning av studenter på universitet og høyskolenivå med psykiske utfordringer. TAFU er Tilbakeføring arbeid fritid utdanning, som er et tiltak for tidligere straffedømte som skal tilbakeføres i samfunnet. Til slutt har vi VTA, Varig Tilrettelagt Arbeid, hvor vi har 114 plasser, og hvor det er flere års ventetid for å få plass.

- Det er meningsfullt å jobbe her. Vi søker samarbeid med bedrifter og er klar for flere oppdrag, avslutter Marianne Wiig og Leif Kristian Thorvik i Attende AS.

Egen
serviceavdeling
for små
oppdrag

Vi leverer og monterer himlinger, systemvegger og andre innredningsløsninger i næringsbygg.

► **INNOMHUS ROGALAND**
Tlf. 468 38 258
stig.rostad@innomhus.no
www.innomhus.no

NYE MEDLEMMER SIDEN SIST

AGRI-E

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Kjell Husabø, 932 50 934,
kh@agri-e.no Web: agri-e.no

Agri-e ble etablert i oktober 2016 av 3 grunderne med 20 – 30 års erfaring fra olje- og landindustrien. Selskapet skal bygge, drifte og eie systemer som viderefører biogass og naturgass til strøm, hydrogen, varme og CO₂. Anleggene kan dimensjoneres ut fra energibehovet til kunden. Hovedfokuset er landbrukssektoren der en har store mengder energi som i dag ikke blir utnyttet - sirkulærøkonomi. Systemet kan plasseres på gårder, ved gartnerier og næringsmiddelindustri eller andre steder der en har gass tilgjengelig. Slik kan Agri-e redusere energikostnadene til kundene og løse deler av infrastrukturen for hydrogen til transport.

E S BILLAKK A/S

Beliggenhet: Bryne
Kontaktperson: Einar Salte, 98296388,
post@esbillakk.no Web: esbillakk.no

E S Billakk utfører de fleste tjenester innen lakking og reparasjoner på biler, industrideler, møbler og forskjellig annet. Selskapet har lang erfaring innen reparasjon av biler. E S Billakk hjelper deg gjennom hele prosessen med forsikring, leiebil, oppretting og lakking. Bedriften har fått Gaselle pris i 2013, 2014 og 2015.

WEBER SAINT-GOBAIN BYGGEVARER AS

Beliggenhet: Oslo
Kontaktperson: Atle Thu, Post@weber-Norge.no
Web: weber-Norge.no

Weber er den ledende bedriften innen murverk og murverksrelaterte produkter i Norge, og eies av det franske konsernet Saint-Gobain. I Norge er vi ca 250 ansatte og over 1000 forhandlere rundt om i landet. Blant selskapets produkter finner du et utstrakt sortiment av sparkel og avrettingsmasser, mørtler, spesialbetong og våtromsprodukter. Bedriften er best kjent som selskapet bak Leca. Weber skal levere et innovativt utvalg av løsninger og tjenester basert på en kombinasjon av lokalkunnskap og internasjonal erfaring.

BUDENG KTU AS

Beliggenhet: Ålgård
Kontaktperson: Lise Budeng, 95087117,
lise@budengtobinktu.com
Web: budengtobinktu.com

Budeng KTU AS main business is to deliver Training, develop and maintain Competence. The company has a state of art facility and training centre with a fully operational drilling rig; "Xrig" situated in Ålgård, in one of the quickest expanding Technological Park in the district. The centre provides with theoretical, simulated and practical "hands-on" training and development. Budeng KTU develops and tailor their courses together with the industry. Budeng KTU AS is also the first company in Scandinavia, approved by SQA for international certification and accreditation of Competence and Vocational Qualification.

PASHA RESTAURANT

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Yasin Akbas, 51559050,
post@pasharestaurant.no
Web: pasharestaurant.no

Pasha Restaurant er lokalisert i hjertet av Stavanger by. Pasha tilbyr originale tyrkiske oppskrifter basert på tradisjonelle tilberedningsmetoder. Bruken av kullgrill og steinovn setter preg på den eksklusive smaken. Den vakre innredningen og de kulturelle omgivelsene vil gi deg en atmosfære du ikke vil glemme. Pasha serverer lunsj og middag.

POINT RESOURCES AS

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Siri Tjelto, 51606060,
info@pointresources.no Web: pointresources.no

Point Resources is a mid-sized, independent exploration and production (E&P) company with a diverse portfolio of production, development and exploration assets on the Norwegian Continental Shelf (NCS). Point Resources' main objective is to become a leading, independent exploration and production (E&P) company on the Norwegian Continental Shelf (NCS). Point Resources targets increased oil recovery in Norway's first license, planning to invest more than 20 billion NOK on the NCS over the next five years.

STADIONPARK KLINIKKEN

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Christer Olsnes, 99237168,
christer@stadionparkklinikken.no
Web: stadionparkklinikken.no

Stadionpark klinikken er en tverrfaglig profesjonell klinikk som består av kiropraktorer, fysioterapeuter, osteopat, akupunktør, personlig trener og legespesialist. Stadionpark Klinikken er lokalisert i Troll-bygget 2 etasje, like ved Ostehuset. På Stadionpark klinikken vektlegges riktig diagnose fra første konsultasjon. Bedriften har derfor spesialisert seg i utvalgte skanning som er et utmerket verktøy til diagnostisering av muskel- og skjelettplager. Du trenger ikke henvisning fra lege for å bli behandlet hos Stadionpark klinikken.

QA RESOURCES AS

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Eddie Øverland, 92494910,
overland@resources.no Web: resources.as

QA Resources er en fleksibel tilbyder av konsulenttjenester innen leder- og organisasjonsutvikling, mål- og strategiarbeid, styreledelse, økonomistyring, resultatforbedringer, juridiske formaliteter og veiledningsprosesser. QA Resources tilbyr tjenester innen leder- og organisasjonsutvikling og i endringsprosesser.

PHONERO AVDELING STAVANGER

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Kjell Sørbo, 40402295, kjell.sorbo@phonero.no Web: phonero.no

Phonero er en mobilleverandør til bedriftsmarkedet. Phonero Bedriftsnett er en robust og skybasert telefoniløsning for mobil- og IP-telefoni. Det webbaserte sentralbordet inneholder alt av funksjonalitet, og har et moderne og intuitivt grensesnitt. Phonero ble etablert i 2008 og tilbyr gode og kostnadseffektive løsninger til bedrifter og offentlig sektor. Vi har hovedkontor i Kristiansand og regionskontorer i Oslo, Stavanger, Bergen, Trondheim og Ålesund.

ANNONSER OG INNSTIKK

Størrelse angitt med BxH.
Prisene er medlemspris.

Helside: 230x310 mm, 194x280 kr. 19.750,-
Halvside: 194x136 mm (liggende) kr. 11.950,-
Kvartside: 194x67,5 mm (liggende) kr. 6.750,-
Innstikk: Pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

NYE MEDLEMMER SIDEN SIST

HANDLINGSMOT

Beliggenhet: Hafrsfjord
Kontaktperson: Silje Støldal, 40201356,
post@handlingsmot.no Web: handlingsmot.no

Handlingsmot arbeider som rådgiver til privatpersoner og bedrifter innen stressmestring, HR, strategiarbeid, workshops, ledertrening og en-til-en samtaler med fokus på egen læring og vekst. Handlingsmot skal jobbe for å gi oss litt mer mot i hverdagen. Mot til å våge og tenke tanker som kan føles fremmede og uoppnåelige, men som kan gjøre oss godt. Mot til deg som leder med krevende oppgaver og vanskelige valg å ta. Handlingsmot arbeider med organisasjonsutvikling i bedrifter og med personlig utvikling for private personer.

SANDNES INTERNATIONAL SCHOOL AS

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Yuwei Fei, 45174670,
office@sdis.no Web: sdis.no

Sandnes International School is a newly established international school approved by the Norwegian Directorate for Education and Training in November 2016 with permission to open the school from August 2017. Sandnes International School is a culturally diverse learning organization with English as the principal language of instruction. The organization inspire growth, empower excellence and enrich lives. Sandnes International School offer high quality educational program and focuses on personalized education with optimal teacher-student ratio.

SUMMARUM AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Haakon Korshavn,
post@summarum.no
Web: summarum.no

Summarum tilbyr regnskap-, økonomi og rådgivningstjenester. Med lang fartstid fra næringslivet og betydelig erfaring innen våre fagområder tilbyr Summarum tjenester fra et team med høy kompetanse og integritet. Summarum sikrer kundenes tilgang til best mulig løsninger når de trenger det, og er en fleksibel samarbeidspartner med et bredt utvalg av tjenester. Selskapet arbeider for å styrke kundenes konkurranseevne ved å forbedre deres interne prosesser, slik at de får mer rom til å fokusere på kjerneaktiviteter, og de oppnår økte inntekter og reduserte kostnader. Summarum har høy etisk og faglig standard. Selskapet er autorisert regnskapsførerselskap.

HVERDAGSGODT

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Therese Norman, 91905229,
post@hverdagsgodt.no Web: hverdagsgodt.no

Hverdagsgodt tilbyr fersk, god og sunn frokost & lunsj som takeaway og levering. Hovedmenyen består av sandwicher, smoothies, suppe og en del andre produkter. Hverdagsgodt lager all mat fra bunnen, den gjør godt for både kropp & sjel! Det er lett å stikke innom lokalene deres i Pedersdata, på vei til jobb eller det når ellers måtte passe. Hverdagsgodt leverer også mat til møter, kurs, og catering, samt lunsj til folk som jobber i Stavanger.

LINDBAK ROGALAND AS

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Kåre Sele Kroge, 48866468,
rogaland@lindbak.no
Web: lindbak.no

Lindbak hjelper deg gjerne med å planlegge innkjøp av kontormøbler, en butikkkdatainstallasjon eller et kontorteknologiprodukt. LindbakGruppen ønsker å være en god samfunnsaktør. Lindbak bryr seg om hverandre, miljøet og samfunnet vi jobber og lever i. Lindbak sitt hovedmål er langsiktig verdiskapning for kunder, medarbeidere, aksjonærer og de lokalsamfunn hvor selskapet opererer.

F5IT AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Linda Pedersen, 9303729
Web: F5it.com

F5IT is a software-as-a-service company developing user friendly cross platform applications as well as custom software solutions. The F5IT delivery team includes front-end developers, graphic designers, UI/UX designers, back-end developers, testers, support technicians as well as business analysts and project managers. The company's business analysts are experienced in clarifying and understanding different Client needs and specify software requirements into a Product Definition Document (PDD). With a unique focus on building strong, collaborative relationships with their clients, F5IT has created a solid reputation for exceeding our client expectations with quality work and fast delivery turnaround.

KLINGSHEIM HOGST & HAGE AS

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Bjarte K. Folkvord,
post@klingsheim-hage.no
Web: klingsheim-hage.no

Klingsheim hogst og hage tilbyr en rekke ulike tjenester innen anleggsgartnerbransjen. Hos Klingsheim Hogst & Hage tilbys tjenester fra hagefornyning, fiksing av "slitne" hager, beskæring av trær, klipping av busker og hekk, plenklipping, trefelling, steinlegging, mindre snekkerarbeid av terrasser og andre detaljer for din hage. Selskapet tilbyr tjenester både til deg som privat person samt proffmarked. Her finnes årlig vedlikeholdsavtaler i ulike omfang.

THE VISION

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Sonja Karin Mathisen, 91394554,
skm@thevision.no Web: thevision.no

Point Resources is a mid-sized, independent exploration and production (E&P) company with a diverse portfolio of production, development and exploration assets on the Norwegian Continental Shelf (NCS). Point Resources' main objective is to become a leading, independent exploration and production (E&P) company on the Norwegian Continental Shelf (NCS). Point Resources targets increased oil recovery in Norway's first license, planning to invest more than 20 billion NOK on the NCS over the next five years.

ENVIREX AS

Beliggenhet: Klepp Stasjon
Kontaktperson: Kjetil Njærheim
Web: envirex.no

Envirex is a niche company within hydraulics and engineering. Envirex offers highly skilled workers and competence to guarantee state of the art solutions within engineering, manufacturing, design and services of hydraulic tools and systems. Envirex aims to be a reliable partner – always ready to be challenged by the activities and demands of the Norwegian offshore oil and gas industry. Envirex offers a complete value chain of product design, engineering, manufacturing, testing, verification and certification for the Norwegian oil and gas industry.

Feil om jobbskaping

ÅDNE KVERNELAND • Styreleder i Næringsforeningen

Professor Torger Reve har fått mye oppmerksomhet etter at han presenterte tall som sier at nye, unge bedrifter står for det meste av jobbskapingen her i landet. Dette er i beste fall delvis feil og kan forlede myndighetene til feil tiltak for jobbskaping. Nye arbeidsplasser skapes i svært stor grad av etablerte firma, både direkte og gjennom knoppskyting.

Med bakgrunn i tall fra forskningsprosjektet «The State of Norwegian Entrepreneurship», hevder Reve at nye, unge bedrifter står for to tredeler av jobbskapingen, og at vi derfor må legge ressursene inn på å støtte nystartede gründerbedrifter og de litt større unge vekstbedriftene. Han anser de veletablerte, større bedriftene som mindre viktige i jobbskapersammenheng. Det mener jeg og flere med meg er feil.

Reves konklusjoner har fått fotfeste både i regjeringen og lokalt i Stavanger-regionen, og danner grunnlag for flere av plandiskusjonene i de fora som lager støtteprogrammer for næringsliv og arbeidsplass-utvikling. Det kan føre til store avsporinger.

Jeg er selvsagt enig i at vi må støtte nye, spenstige gründerbedrifter, og bidra til å skalere opp de selskapene som gjennom vekst viser at de har lovende forretningsideer. Men før vi avgrenser næringsstøtten til disse, må man se nøyer på hvilke konklusjoner undersøkelsen gir grunnlag for å trekke.

ETABLERTE SELSKAP UNDERVURDERES

Professor Rune Dahl Fitjar ved Universitetet i Stavanger og førsteamanuensis Bram Timmermans ved Norges Handelshøyskole har begge påpekt at Reves rapport bygger på lett tilgjengelige, men upresise offentlige tall. Reve bruker netto arbeidsplassstall for eldre etablerte bedrifter, og underslår dermed at disse faktisk er de største jobbskaperne. Han tar heller ikke høyde for at arbeidsplassene som forsvant i perioden, like gjerne kunne ha vært i eksisterende småbedrifter som byttes ut med nye småbedrifter. Legges det til grunn, er forholdet allerede her snudd på hodet – med 60 prosent av jobbskapingen i etablerte selskaper.

Reve skiller heller ikke godt nok mellom nye selskap og knoppskyting av etablerte selskap. Et lite eksempel: De siste to årene har jeg selv bidratt til å starte opp 11 nye selskap. Disse har nå til sammen 179 ansatte. I samme periode har mine allerede etablerte selskaper hatt en nedgang på 15 ansatte. Slik sett ser dette ut til å stemme bra med Reves rapport om hvor arbeidsplasser skapes. Men faktum er at ni av de 11 nye selskapene jeg har bidratt til å starte, faktisk faller innenfor Reves «strengtolkning» av hva som er et nystartet selskap. I virkeligheten er disse selskapene utspring av etablerte bedrifter.

Realiteten er altså at mine eldre, etablerte selskaper gjennom knoppskyting har bidratt med netto mer enn 150 nye arbeidsplasser, som etter Reves regnestykke ville bli sortert under «nyetableringer» - og brukes av Reve som bevis for at jobbskapingen skjer i gründerbedrifter. Dette viser at det ikke er grunnlag for de bastante konklusjonene Reve trekker. Dersom vi planlegger tiltak ut fra hans påstander, kan det bære helt galt av sted.

UNNGÅ FEILTOLKINGER

Det er ikke enkelt for forskere å finne svaret på hvor arbeidsplasser skapes i offentlig tilgjengelige tall. Man kan ikke intervjuer 20.000 bedriftsledere for å finne de reelle tallene korrigert for statistisk støy og ikke-avdekkbare sammenhenger. Men når vi legger tall til grunnlag for politiske vedtak og ressursbruk, må vi først sikre at de er gyldige. Her behøves bedre analyser.

Når Reve så bombastisk hevder at «hovedoppfatningen i Norge om at det er det etablerte næringslivet og de store bedriftene som skaper arbeidsplasser, er feil», kan det føre til en farlig innsmalning av fokus. Politiske kursendringer som fører til store prosjekter og reallokering av offentlige midler må siktes inn på områder hvor både nye og etablerte firma kan vokse og utvikle seg.

IVARETA OG STYRKE ETABLERTE FIRMA

Veletablerte bedrifter kan også behøve bedre rammebetingelser: Til omstilling, til fornying, samarbeid med unge nytenkende oppstartsbedrifter, teknologiutvikling, internasjonalisering og testing av nye markeder. Da våger de mer. Store, etablerte firma har ofte langt større evne til å ivareta de ansatte, kjennskap til regelverkene, regnskapskompetanse og annen kunnskap som gjør driften i samarbeidende selskaper mer bærekraftig og øker overlevelsesnivåen – hvis de klarer omstillingen til nye tider og nye markeder.

Det er lite hjelp i å øke antall arbeidsplasser med 10 til 15 prosent i nyetablerte bedrifter, hvis man samtidig mister 10 til 15 prosent av jobbene i store etablerte bedrifter. Det er oppskriften på store netto jobbtap.

OMSTILLING OG SAMARBEID

Omstilling og utvikling i kompetente, etablerte selskap er helt avgjørende. Ja, DNB varsler oppsigelser, men de har startet opp Vipps, som har et femtital ansatte. SpareBank 1 SR-Bank har samarbeidet tett med BoostAI. Og selv om det ikke er tvil om at roboten Banki vil føre til redusert behov for kundebehandlere i banken, har samarbeidet skapt arbeidsplasser hos BoostAI. Tilsvarende har Lyse engasjert seg i samarbeidsprosjekter med nye firma og bidrar dermed til jobbutvikling, smarte nye løsninger og nye arbeidsplasser. Men etter Reves definisjoner skjer slikt utenfor det etablerte næringslivet. Det er feil. Det er samarbeidet med de etablerte som har skapt de nye selskapenes arbeidsplasser. Omstilling, samarbeid og knoppskyting er løsningen for netto tilvekst av arbeidsplasser, og da må også samfunnsressursene settes inn på disse områdene. Ellers får vi ikke den kraften vi trenger for å skape nye arbeidsplasser.

Revolusjonerende stol gir bedre læring og sterkere rygg

Rodeo-stolen har positiv effekt på både konsentrasjonsevnen og ryggghelsen til skoleelever, og det ventes at den fremover vil tas i bruk i stadig flere klasserom. – Vi har veldig gode erfaringer med bruken av denne stolen, sier Colin Pritchard-Davies, rektor ved Eiganes skole.

En kartlegging gjennomført av Helsedirektoratet i 2012 viste at 6-åringer bruker omtrent 50 prosent av dagen til stillesitting, mens 9- og 15-åringene sitter stille omtrent 60 og 70 prosent daglig.

– Vi ønsker gjennom Rodeo-stolen å bidra med en løsning på folkehelseutfordringene med at dagens barn og ungdom er stadig mer stillesittende, spesielt med tanke på ryggproblemer, sier Randi Karin Sudmann Tunheim, daglig leder i Rodeo Holding AS, som har utviklet et hjulformet sittekonsept som fremmer god ryggghelse gjennom en aktiv sittestilling.

SIGNIFIKANT BEDRET RYGGHELSE

Rodeo har allerede blitt solgt inn til mange skoler. Blant annet skal alle elever på nye Ognå skule, som åpner i januar, få Rodeo-stol. Forskning tyder på at balansestolens påvirkning på ryggmuskulaturen hos barn er særdeles positiv.

– I en måling utført av bachelorstudenter ved Universitetet i Stavanger hadde Rodeo-brukere i snitt en økning i utholdende, statisk ryggstyrke på 62

prosent, mens kontrollgruppen, som satt på vanlige stoler, kun hadde en gjennomsnittlig økning på 6 prosent, forklarer Sudmann Tunheim.

RODEO ANBEFALES TIL SKOLER

Colin Pritchard-Davies er rektor ved Eiganes skole, som har hatt et prøveprosjekt med Rodeo-stoler siden høsten 2016. Han sier at de har svært gode erfaringer.

– Vi vet at barn er i mindre fysisk aktivitet enn tidligere, men Rodeo-stolen gjør at de «trener» i klasserommet, noe som er veldig bra. Elevene er fornøyde, lærerne er fornøyde, og jeg er fornøyd. Bruken av Rodeo på Eiganes har også resultert i mindre støy i klasserommet.

– Elever med litt kroppslig uro får ut mye energi ved å kunne være i bevegelse på stolen sin. I tillegg lager det mindre lyd når man fysisk snur seg på Rodeo-stolen kontra en vanlig stol med fire bein. Det er med på å skape et roligere klassemiljø, med den virkning at barna lærer bedre. Jeg mener at skoler som driver med fornying absolutt bør se på Rodeo som et alternativ når de vurderer nye stoler, sier rektoren, som også har en Rodeo-stol på kontoret sitt.

– Vi merker en økt interesse fra både kommuner, rektorer, lærere og foreldre, og jeg er sikker på at dette vil komme mer og mer inn i skolen etter hvert som flere oppdager de positive effektene av Rodeo-stolen, sier Sudmann Tunheim.

FAKTA

Ifølge Folkehelseinstituttet antar man at mellom 60 og 80 prosent av Norges befolkning vil være plaget av ryggsmertor i løpet av livet.

Muskel- og skjelettlidelser koster samfunnet vel 70 milliarder kroner årlig i behandlingsutgifter, sykepenger og trygdeutgifter, og pasientene som behandles for slike skader blir stadig yngre.

Rodeo-stolens form gjør at rygg og balanse styrkes ved bruk.

Nær 40 prosent av elever synes skolestolen sin er ukomfortabel, og vil ha nye, bedre, ergonomiske stoler.

Målinger viser at bruk av Rodeo-stolen i skolen gir en signifikant bedring i ryggstyrken hos begge kjønn.

Rodeo-stolen er utviklet av fysioterapeut Frode Skretting, som er spesialist innen allmennfysioterapi MNFF med master i fysioterapivitenenskap, og leder for produktutvikling og fagkompetanse i Rodeo Holding AS.

RODEO[®]
GLOBAL INNOVATIVE SPINAL HEALTH

Les mer på www.rodeochair.no,
finn oss på Facebook

Logisk og udramatisk

BJØRN VIDAR LERØYEN • Spesialrådgiver Norsk olje og gass

Hvilke signaler sender Norges Bank med sin anbefaling om å trekke det petroleumsbaserte Statens Pensjonsfond Utland (SPU) ut av olje og gass? Det dreier seg om plasseringer for 300 milliarder kroner. Svaret på spørsmålet er tvetydlig.

Det er en misforståelse å tro at dette er et oppgjør med olje og gass som energikilder, slik klimabevegelsen åpenbart tror. Rådet er faglig begrunnet: Norges eksponering i olje og gass er stor nok. Rådet kan imidlertid mistolkes som at oljeseksjonens sentralbank har mindre tro på olje.

Norsk økonomi er sterkt påvirket av olje og gass. Det har gitt oss stor statsfinansiell handlefrihet, men samtidig en risiko som følger av avhengighet til en råvare med store og til dels dramatiske prisfluktasjoner.

Isolert sett har staten mer enn tilstrekkelige interesser i olje og gass gjennom eierskap i statsaksjeselskapene Petoro og Gassco og eierandelen på 67 prosent i Statoil. Eksponeringen forsterkes gjennom petroleumsbeskatningen og leterefusjonsordningen. I gode tider gir skatt og leterefusjon fantastiske bidrag. I mindre gode tider blir det naturlig nok mindre til statskassen. Mange mener at det i skatteordningen og i leterefusjonsordningen ligger elementer av subsidier. Det ligger elementer av risiko, men så lenge det har vært produsert olje og gass på den norske kontinentalsokkelen, har staten kommet ut på plussiden. Dette har gitt politikerne mer å rutte med enn i de fleste andre land i verden. På den annen side har politikerne vist en forbilledlig disiplin ved å vedta og etterleve handlingsregelen.

ET LITE LAND

«Norge er et lite land i verden», sa tidligere statsminister Lars Korvald ved en anledning fra Stortingets talerstol, og det fikk Gudleiv Forr i Dagbladet til å skrive at han fikk banaliteter til å lyde som en statsmanns ord.

Det er fortsatt sant at Norge er et lite land i verden, men så kommer det noen viktige tilleggspålysninger: Norge er en stormakt i energi og råder over verdens største statlige fond. Produksjon av olje og gass har gjort det lille landet søkkrikt. Fordi landets energibehov i stor utstrekning dekkes av ren og fornybar vannkraft, har mesteparten av oljen og så godt som all gassen blitt eksportert. Dette har gitt store overskudd på handelsbalansen med utlandet og gjort staten gjeldfri. Da Jens

Stoltenberg var statsminister kunne han konstatere at landene i Europa kjennetegnes stort sett av at de bruker penger de ikke har, mens Norge har penger de ikke kan bruke. Vi har riktignok brukt mye av oljeinntektene, men dersom vi hadde brukt alt, ville det ha ført til store skadevirkninger på nasjonaløkonomien.

PROBLEMATISK FORHOLD

I økende grad har nordmenn fått et problematisk forhold til rikdommens opphav. Om slaget ved Hafrsfjord er det blitt sagt at det samlet en nasjon. I dag må vi kunne si at oljerikdommen splitter en nasjon. Vi snakker om naturrikdommens og pengerikdommens dilemma. En artikkel i The New York Times pekte på det norske dilemma: Høyt på banen i klimapolitikken og stor oljeprodusent. Det fikk lederen for Innovasjon Norge, Anita Krohn Traaseth, til å skrive en kronikk i Aftenposten der hun pekte på det omdømmemessige problem som kan følge av dette. Kronikken hisset opp to andre kvinner, styreleder Kristin Færøvik i Norsk olje og gass og styreleder Ann Christin Andersen i Norsk Industri Olje & Gass. I et brev til styreleder Per Otto Dyb uttrykker de bekymring over at direktøren ikke støtter tilstrekkelig opp om den betydning olje- og gassindustrien har for verdiskapingen i Norge. Svaret fra Innovasjon Norge er som forventet: Vi taler også olje- og gassindustriens sak.

BEMERKELSESVERDIG

Opgjøret mellom de to bransjeorganisasjonene og spydspissen for markedsføringen av norsk næringsliv er likevel bemerkelsesverdig. Det er et varsel om en mer krevende tid for olje- og gassindustrien. Flere mener at industrien sutrer. Flere mener at olje- og gassindustrien altfor lenge har fått alt den harpekt på. Det varsles oppgjør med den påståtte ettergivenhet.

Like full vedvarer avhengigheten av olje og gass: Verden trenger energi og Norge trenger inntektene.

Historien om olje og gass fra den norske kontinentalsokkelen er langt fra over, men den er i endring. Slagene kommer til å bli flere og splittelsen i folket kommer til å bli dypere. Diskusjonen om disponeringen av

det store oljeformuen kommer også til å bli tøffere. Mange mener at Norge rett og slett er for gjerrig. Rikdommen bør deles med flere. Forslagene og argumentene er mange: Økt bistand og ansvar for opprydding etter klimaødeleggelsene er noen. Det hevdes at Norges rikdom gjør flere fattige.

Til overmål har klimabevegelsen gått til sak mot staten for å stoppe olje- og gassindustriens fremrykking i nordområdene. Det er en uhyre interessant problemstilling når lovlig fattede vedtak i et lands nasjonalforsamling prøves mot landets lover.

PRESS

Oljestaten opplever nå et press fra mange kanter. Klimabevegelsen vil ha en styrt avvikling av olje- og gassvirksomheten. Samtidig trekker flere av de sentrale aktørene seg ut fra norsk sokkel. Olje- og energiminister Terje Søviknes uttrykker glede over a nye aktører kommer til. Jeg kan dele denne gleden, men legger til at vi sannsynligvis burde bekymre oss mer over de som trekker seg ut. Mitt råd til statsråd Søviknes er at han legger frem for Stortinget en melding der regjeringen drøfter norsk sokkels fremtid; problemer og muligheter og attraktivitet i et nytt globalt konkurransebilde.

Rådet fra Norges Bank kan gi et negativt signal til selskaper som vurderer å satse på norsk sokkel, og videre: Hvorfor skulle et oljeland der norsk kapital trekkes ut, satse på å ha norske selskaper innenfor sine dører?

STATSFINANSIELL ANBEFALING

Det er og blir riktig og viktig å avgrense rådet fra Norges Bank til en statsfinansiell anbefaling. Alt annet ville være en invitasjon til et fundamentalt oppgjør med det vi driver med på norsk sokkel; et forsøk på en marsjordre til en rask utgang av oljealderen.

Erkjennelsen må være at vi fortsatt trenger olje og gass og de inntekter dette gir. Utfordringen er å utvikle mer alternativ energi og større mangfold bak norsk økonomi. I et slikt utviklingsløp er det lett å finne en begrunnelse for at staten er tilstrekkelig tungt eksponert i olje og gass.

Vi snakker om logikk uten dramatikk.

SXSW BY SAS

Hopp på et direktefly og få med deg alt som skjer på South by Southwest – verdens ledende bransjefestival for tech, musikk og mer. Flybilletten gir deg flere fordeler under festivalen, som gratispass til eksklusive fester, daglige recaps i AmEx + SAS pop-up lounge og mer. Book et av kun 270 seter på vårt direktefly fra Arlanda til Austin for å få mest mulig ut av din SXSW-opplevelse.

BESTILL DIN REISE PÅ [SAS.NO/SXSW](https://sas.no/sxsw)

SAS

Sex og arbeidsliv

EINAR BRANDSDAL • statsviter, driver eget konsulentfirma og er tilknyttet Institutt for medie-, kultur- og samfunnsfag, UiS som førstelektor i endringsledelse

Avisene har den siste måneden til fulle vist at norsk arbeidsliv har utfordringer. Det vanskelige temaet berører også Næringsforeningens medlemsbedrifter.

MeToo er en internasjonal grasrotkampanje i sosiale media mot seksuelle overgrep og trakassering, særlig begått mot unge kvinner i arbeidslivet. Gjennom emneknaggen kan man uttrykke personlige erfaringer med overgrep. Seksuell trakassering i arbeidslivet rammer først og fremst kvinner og begås av menn. Menn er likevel utsatt. De rapporterer i større grad om trakassering fra andre menn. Det er to hovedtyper av personer som trækker over lovens grense for akseptabel seksuell atferd. Vanligst er den barnslige mannen som tidlig stoppet opp i den seksuelle modningsprosessen. Han ynder å vise fram tissen, snakke om den eller om damers attributter, mens han klør i fingrene etter å ta på dem. Dette er en plagsom, men relativt uskyldig type som sosialt kan fryses vekk som en fotvorte. Verre er det med maktovergreiperen.

MAKTOVERGRIPEREN

Maktovergreiperen er en person som i kraft av sin stilling eller annen makt over andres skjebne kan tvinge en svakere part i å godta noe hun eller han ikke vil. Makt kan også ligge i å ha autoritet, eksempelvis ved å ha en kjendisposisjon. Maktovergreiperen vet hva han vil, planlegger for det og tar sjansen på å gjennomføre det. Som veileder for masterstudenter har jeg opplevd hvor kynisk denne typen kan være. En kvinnelig student skulle i forbindelse med sin masteroppgave intervjuer en meget profilert ordfører, som også hadde sentrale verv i sitt parti. Vel tilbake fra «intervjuet» kom studenten gråtende inn på mitt kontor og fortalte meg ut hun var utsatt for et overgrep. Ordføreren hadde lagt seg inn på et hotell i nabokommunen. Han ønsket å bli intervjuet der. Så ble det et måltid. Det viste seg at han hadde gjort grundig research, var orientert om hennes slekt og mange felles berøringspunkter. Intervjuet skulle gjennomføres på hotellrommet. Ordfører var da beruset og prøvde å gjennomføre sin plan. Jenta klarte å komme seg vekk. Men det ble vondt for henne. I samtalen med meg sa hun at hun ikke ville anmelde forholdet. Da bestemte jeg meg

for å ringe ordføreren og gi beskjed om at jeg kjente til hva som hadde skjedd og at det var helt uakseptabelt å prøve seg på en student på den måten. Han svare: «Ja, du Brandsdal, du vet jo godt at når vi får for mye innabords går det litt over styr når fristelser dukker opp. Jeg beklager». Seinere under en kontakt jeg hadde med pressen, nevnte jeg denne episoden. Det kom da fram at lignende historier forfulgte denne ordføreren, men at i Norge var politikeres «privatliv» en fredet sone. Ble det snakk om slike ting tok journalistene bomull i ørene og sveisebriller på.

VIKARER OG MIDLERTIDIGE ER SPESIELT UTSATTE

At makt og manglende motmakt oftest er innblandet, tyder flere rapporter på. Eksempelvis er midlertidig ansatte mer utsatt for seksuell trakassering enn faste. Vikarer og midlertidig ansatte vegrer seg

av arbeidskraft. Det medfører utrygghet og sårbarhet hos den parten som kan miste jobben eller miste kontrakten. Vi setter flere og flere ledere i en rolle der de må utøve transaksjonsledelse. Og det er mye man kan kjøpslå om.

ALKOHOL OG SKYLD

De nevnte yrkene er heller ikke typiske 8-16 jobber. Tradisjonelt har det også vært yrker der alkoholkulturen har vært liberal. Men fra øvrig næringsliv har mange av oss også erfart episoder i tilknytning til julebord, konferanser og reiser. Det er arenaer der flaskekorken sitter løst og listen for god moral blir lavere. Alkohol kan være en forklaring, men det er aldri en unnskyldning, slik ordføreren jeg nevnte overfor, prøvde seg på. Når noe skjer i bedriftens regi, gjelder arbeidsmiljøloven. Den slår fast at arbeidstaker ikke skal utsettes for trakassering eller annen utilbørlig opptreden, herunder seksuell trakassering (§4-3) og at trakassering er omfattet av varslingsretten (§2-4). Seksuell trakassering er også forbudt etter likestillingsloven §8.

ET LEDERANSVAR

Siden det er arbeidsgivers plikt å forebygge og hindre trakassering på arbeidsplassen, er det dermed en plikt å hindre alkoholbruk i jobbsammenheng som indirekte kan føre til lovbrudd eller ulykker. Tydelige krav til fornuftig alkoholbruk når noe foregår i bedriftens regi er et godt forbyggende tiltak. For øvrig viser forskning at en god kjønnsbalanse på arbeidsplassen fører til en sunnere bedriftskultur på dette området. Ledere må også lære seg til at det skal være trygt for en medarbeider å ta opp episoder som hun eller han har opplevd som uønskede. Tro i utgangspunktet på medarbeideren og ta affære raskt. Men husk at den utpekte synderen har rett til å forsvare seg. Pulveriseres forklaringen, er det greit å vite at MeToo har demonstrert at noen sjelden er aleine om å bli trakassert. Den grisen som man oppdager har et svin på skogen, har oftest mange der. Glem heller ikke at du som leder kan være en del av problemet. Råd derfor medarbeideren tidlig til å engasjere sin tillitsvalgte.

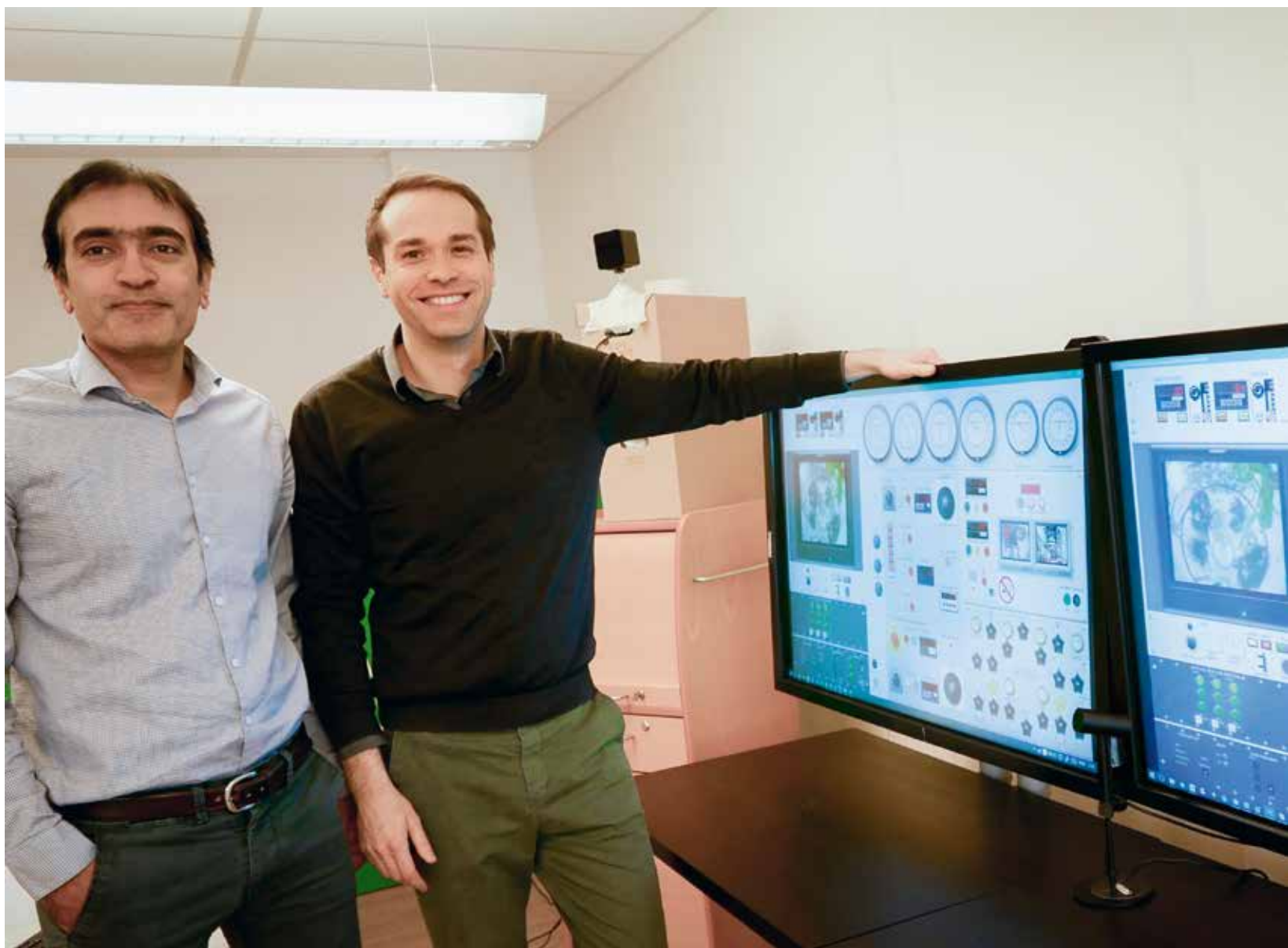
Glem heller ikke at du som leder kan være en del av problemet.

Einar Brandsdal

også for å melde ifra. De bransjene som har flest midlertidig ansatte dominerer på oppropslistene i kjølvannet av Me Too. Vitnesbyrdene kommer mest fra TV og film, aviser, teater, musikk og universitetssektoren.

Også ute- og reiseliv er bransjer som blir nevnt. Felles for disse er at de er preget av utrygge jobber og oppdrag som henger i tynne tråder. I det øvrige arbeidsliv er også trenden at vi beveger oss fra at ansettelsestrygghet har vært vanlig standard, til mer midlertidighet og innleie

Diversity offers great advantages for PaleBlue. - We create interactive simulation systems for our customers. Systems that are effective yet user-friendly, says managing director Felix Gorbatshevich (right) and colleague Bizhan Zangiabadi.

Know-how and innovation

Know-how and innovation are core competences in PaleBlue. The company employs four people from four different countries at Forus. They have introduced new training tools for the diving industry.

BY:
TRUDE REFVEM HEMBRE

PaleBlue AS was established in 2013, and has created a VR Diver, a Virtual Reality-based training solution, for the diving industry related to subsea operations. However, this technology can be used for a range of different industries.

- This simulation technology can be used to other sectors and different markets, says Felix Gorbatshevich, managing director in PaleBlue.

INTERNATIONAL WORK ENVIRONMENT

Gorbatshevich is Russian, and his colleague Bizhan Zangiabadi is from Iran. They have been working and living in Norway for nearly ten years, and speak Norwegian fluently. However, the working language

is English. Another two employees are Portuguese and Norwegian. Furthermore, they have two people working for them in Russia.

PaleBlue is a reference to Carl Sagan's book *Pale Blue Dot*, inspired by a photograph of Earth taken by Voyager I where earth from space is just a pale blue dot.

- To us it is a symbol of human outreach and the possibilities of technologies that we try to reflect by the name.

INNOVATION FOCUS

Gorbatsevich is a software engineer, and Zangiabadi a mechanical engineer.

- We have developed some products for the diving industry, like a highly flexible simulator for use in training, qualifying, and certifying air and bell diving supervisors. It took some time to develop these products, but now we start commercializing, says Gorbatsevich.

According to them, the diving industry has been their main target because this market has been a bit behind in using the simulation technologies.

- Preparedness and good communication are crucial. That's why we have created VR Diver.

The VR Diver reproduces the actual worksite by loading seabed scans and CAD of subsea equipment. We have plugged in our advanced 3D technology to allow realistic operation of controls in diving bell and pressurized chambers, adds Zangiabadi.

Zangiabad raises an important issue:
- The question is where do you need a simulator? It's either if it's not accessible, visible or dangerous Or if it's too expensive to perform in reality.

ADVANTAGES MULTICULTURAL ENVIRONMENT

- What is your vision and mission?
 - Our vision is to set new standards in simulation. We provide interactive cost-friendly solutions for engineering, training, monitoring, and operation in industrial applications.
- What is the main advantage regarding diversity in your company?
 - By nature different people bring

Diversity is bringing joy and different topics to discuss. It gives me dimensions to even small discussions, and also reflections.

Zangiabadi

different opinions to the table. It's almost guaranteed that you will get a different opinion on every day matters. Diversity is bringing joy and different topics to discuss. It gives me dimensions to even small discussions, and also reflections. I would say this is a great advantage regarding diversity, says Zangiabadi.

Having an office in Russia, may sometimes represent a challenge when they are not face-to-face to each other.

- PaleBlue also has a project with UiS, the professor at the University is German. We are providing new VR tools for research for biotechnology using the same technology we have developed for diving. This is part of an e-learning collaboration project with CORE (Centre for Organelle Research) at UiS, says Gorbatsevich.

ENCOURAGING ENTREPRENEURS

Gorbatsevich and Zangiabadi used to work in the oil service industry / energy sector, but decided to look elsewhere during the oil crises. This offered a new possibility to the two entrepreneurs that were colleagues at Aker Solutions.

- The idea to pursue our ideas and realize our goals empowered us starting our own business. Innovation Norway offers great tools for entrepreneurs like us. Norway is quite unique regarding governmental support towards entrepreneurs, and has established good

INN EXPATS EVENTS IN DECEMBER:

- 05.12 Active 2017 - Skiing
- 08.12 Visit Lervig Brewery
- 13.12 Work as a Guide in Stavanger
- 14.12 Visit the gingerbread house town
- 17.12 Trip to Månafoffen and Christmas shopping at Byrkjedalstunet

More events to be confirmed – remember to check the event calendar.

www.rosenkilden.com

International Network of Norway (INN) - The Region's largest International Network

- » Regional welcome programme for newcomers
- » INN Area Orientation course
- » Out Country Orientation course
- » Repatriation course day
- » Career Re-development programme
- » Cultural awareness
- » Networking
- » Introduction to Norwegian activities and sports
- » Job training sessions for spouses
- » Monthly newsletter in English

INN team: Randi Mannsåker and Inger Tone Ødegård

systems for startup and scale-up.

Pale Blue has also managed to receive support from EU funds, on the Eurostars funding program, belonging to Horizon 2020 group. Norway is participating in this program.

- Until now we have been in the startup phase. We are now approaching the markets, and are in a position to grow. Exciting markets are coming up, and we have established some interesting contacts in different countries.

The future looks promising for the multicultural entrepreneurs in PaleBlue.

Oktober 2017

2430

utlyste jobber

Det ble registrert 2430 ledige stillinger i løpet av oktober i Rogaland. Det er en økning på hele 74 prosent sammenlignet med samme måned i fjor, og den beste oktober måned på mange år – også bedre enn gullårene 2011, 2012 og 2013. Ledigheten kryper også nedover, og er nå på 3,3 prosent, sammenlignet med 5 prosent ved inngangen til 2017.

okt.16 okt.17

Ledere	12	32
Ingeniør- og IKT-fag	76	202
Undervisning	120	170
Akademiske yrker	38	84
Helse, pleie og omsorg	349	568
Barne- og ungdomsarbeid	36	87
Meglere og konsulenter	42	102
Kontorarbeid	61	93
Butikk- og salgsarbeid	139	203
Jordbruk, skogbruk og fiske	5	10
Bygg og anlegg	234	314
Industriarbeid	81	187
Reiseliv og transport	48	133
Serviceyrker og annet arbeid	143	233
Uoppgitt	10	12
Totalt	1394	2430

Tallgrunnlaget til rekrutteringsindeksen utarbeides av NAV og presenteres hver måned i Rosenkilden. Indeksen viser hvor mange nye stillinger som ble lyst ut i løpet av hele måneden.

ÅRETS BEDRIFT 2017

Administrerende direktør Tore Rasmussen og markedsdirektør Johannes Rasmussen i NorDan demonstrerte bedriftskulturen i NorDan i praksis. Sistnevnte fikk hele forsamlingen på beina, og demonstrerte litt av NorDans bedriftskultur. Foto: Egil Hollund

– Bedre å være framoverlent enn på hælene

Dør- og vindusprodusenten NorDan er kåret til Årets bedrift 2017. Etter seieren demonstrerte markedsdirektør Johannes Rasmussen hvorfor det er bedre å være framoverlent, enn å stå på hælene.

TEKST:
EGIL HOLLUND

NorDan er utvilsomt en verdig vinner av prisen Årets bedrift. Fra sitt hovedkontor på Moi har prisvinneren tredoblet den årlige omsetningen fra

begynnelsen på 2000-tallet til i dag.

- Veksten har ført til at NorDan nå sysselsetter totalt 1.600 medarbeidere, og driver produksjon i ti fabrikker både hjemme og ute. Årets vinner er også en innovativ og internasjonalt rettet virksomhet, med fabrikker i Sverige, Polen og Litauen og 25 salgskontor rundt omkring i verden. Og sist, men ikke minst: NorDan er en bedrift

TIDLIGERE VINNERE

1987	Laerdal Medical A/S
1988	Skretting A/S
1989	Peder Smedvig A/S
1990	Hitec A/S
1991	Kværner Rosenberg A/S
1992	Brødrene Pedersen A/S
1993	Stavanger Aftenblad
1994	Skanem A/S
1995	SE Labels A/S
1996	RF-Rogalandsforskning
1997	Den norske stats oljeselskap AS
1998	Scana Industrier asa
1999	Stavanger Fondsforvaltning AS
2000	Folke Hermansen AS
2001	Øgreid AS
2002	Kverneland ASA
2003	PAM AS
2004	Technor ASA
2005	A. Idsøe AS
2006	Acta Holding ASA
2007	Figgjo AS
2008	Seabrokers AS
2009	Helgø Matsenter AS
2010	Comrod AS
2011	IKM Gruppen AS
2012	Øster Hus AS
2013	NorSea Group AS
2014	Sandnes Garn AS
2015	Egersund Group AS
2016	Øglænd System Gruppen

som tar samfunnsansvar. En familiebedrift, eid og ledet av bedriftsledere som jobber langsiktig, og som tar ansvar i og for lokalmiljøet, påpekte ordfører Christine Sagen Helgø, som tradisjonen tro stod for prisoverrømmelsen under festmiddagen i Rosenkildehuset i november.

I begrunnelsen fra juryen ble det også påpekt at vinneren ble satt på en av sine hardeste prøver da storflommen Synne herjet kraftig i desember 2015. Selv om hovedfabrikken på Moi måtte legge ned produksjonen i flere måneder, klarte bedriften likevel å levere rekordresultater. Dette takket være god utnyttelse av kapasiteten utenlands.

Administrerende direktør Tore Rasmussen og markedsdirektør Johannes Rasmussen i NorDan tok imot prisen på vegne av bedriften.

- Wow. På vegne av NorDan kan jeg ikke si annet enn tusen takk for denne utmerkelsen, bemerket Tore Rasmussen da han mottok prisen, og fortsatte:

- Et av de viktigste grepene vi har gjort for å klare å komme dit vi er i dag, er at vi gikk internasjonalt. Samtidig jobber vi bevisst for å videreføre bedriftskulturen i Moi til de andre landene vi har produksjon, fortalte han.

For å vise hva han mente, fikk markedsdirektør Johannes Rasmussen hele forsamlingen i Rosenkildehuset på beina, til

Gjert Ingebrigtsen var kveldens foredragsholder under festmiddagen til Årets bedrift. Han fortalte om hvor mye det kreves for å nå toppen på friidrettsbanen. Foto: Henrik Moksnes/BITMAP

litt gymnastikk og praktisk demonstrasjon i beste NorDan-stil. Først hendene i været, så en lett svai bakover, så forover – og så bakover igjen.

- Slik forstår dere alle at det er bedre å være framoverlent, enn å stå på hælene, fastslo Johannes Rasmussen.

- HENGER HØYEST

Årets bedrift er en utmerkelse som deles ut i et samarbeid mellom Handelsbanken og

Næringsforeningen. Juryen har i år bestått av: Ådne Kverneland (Brødrene Kverneland Eiendom/Næringsforeningen - juryleder), Ole Henry Slette (Handelsbanken), Tone Grindland (Stavanger kommune), Hans Kristian Mong (Egersund Group), Geir Austigard (Øglænd Industrier) og Harald Minge (Næringsforeningen).

- Ikke til forkleinelse for alle de andre flotte prisene som deles ut i regionen hvert år: Årets bedrift er sannsynligvis den utmerkelsen som henger aller høyest. Et blikk på listen over de tretti tidligere vinnerne er belegg godt nok for denne påstanden. Jeg skal ikke liste opp de tidligere vinnerne her, ingen nevnt, ingen glemt. Det er imidlertid hevet over tvil at årets vinner havner i usedvanlig godt selskap, påpekte Sagen Helgø.

Konkurransen var beintøff også i år, og juryen har hatt tilfang av 41 forslag til kandidater som har blitt målt, veid, analysert og diskutert.

For andre året på rad ble fem bedrifter nominert til en finalerunde i Årets bedrift. De fem nominerte som deltok i finalerunden i år var:

Fiskå Mølle
NorDan
Altibox
Roxel
Pizzabakeren

NYTT OM NAVN

BENGT BJØRNSSON HOPE

Ny Business Development Manager i Acona

Bengt startet som Business Development Manager i september 2017. Bengt har 27 års erfaring innen petroleumssektoren, og hans formelle utdannelse er Bachelor innen elektroteknikk, samt Executive MBA fra Universitetet i Stavanger. Før han begynte i Acona jobbet han 12 år i Petrad, hvor han var administrerende direktør. Hans primære kompetanseområde og ansvar var forretningsutvikling innen petroleumsvirksomheten, hovedsakelig med nasjonale oljeselskaper og myndigheter. Arbeidet omfattet organisasjonsutvikling, endringsledelse og kompetanseutvikling. Bengt har operativ erfaring fra Europa, Eurasia, Afrika, Asia, Amerika og Midtøsten. Før Petrad jobbet han 15 år i Baker Hughes, hvor han hadde ulike lederstillinger innen både ingeniørfaget og innen organisasjonsutvikling, opplæring og utvikling, både nasjonalt og internasjonalt.

TORE MEDHAUG

Ny salgs- og markedssjef i PureTech

PureTech har den store glede av å presentere Tore som nyansatt hos oss. Hans primær oppgave vil være salg og forretningsutvikling og han går inn i ledergruppen. Tore har en utdannelse fra maritim tekniske fagskole i Haugesund og ulike kurs fra handelshøyskolen BI. Den lange erfaringen innen salg og salgsledelse, vil passe godt for et ny-teknologisk selskap som PureTech. Tore kommer fra Profitbase hvor han før det var en av de største forhandlerne for telekomselskapet Network Norway.

SIRI NYBØ

Ny daglig leder i Tvedt Eiendom

Siri er ansatt som ny daglig leder for eiendomsselskapene i Tvedt Gruppen. Eiendomsselskapene driver kjøpesentrene Tvedtsenteret på Forus, Magasin Blaa i Stavanger sentrum og Raglamyrsenteret i Haugesund. Siri har bakgrunn som kokk, revisor og regnskapsfører. Hun har tidligere jobbet i Deloitte og kommer nå fra stilling som daglig leder i Vistnes Regnskap AS. Tvedt Gruppen driver med utleie av eiendom, eiendomsutvikling og finansielle investeringer.

BODIL SKJØRESTAD

Ny rådgiver i Evan Jones International

Bodil er ansatt som rådgiver i Evan-Jones International. Bodil har 15 års erfaring som daglig leder i hotellbransjen der service og salgsledelse er en naturlig og nødvendig del av den daglig drift. De to siste årene har hun jobbet som daglig leder i Norges Kokkemesters Landsforening, som er en medlemsorganisasjon for faglærte kokker i Norge samt De Norske Kokkelandslagene. Ett av høydepunktene var å følge og bistå Kokkelandslagene til OL i Erfurt der de kom hjem med edelt metall. Med sin erfaring som leder i servicebransjen skal Bodil jobbe med salgsutvikling og utfordre kundene gjennom rådgivning, coaching og trening. Evan-Jones International bidrar til at både folk og bedrifter oppnår ønskede mål og resultater.

GRETHE BORG

Ny daglig leder i Vega Consultans

Grethe begynte i bemanningsbransjen i 1987. Hun har jobbet med rekruttering og bemanning av midlertidige og faste stillinger i konsultentselskap, riggselskap, i håndverksbransjen og hos operatørselskap. Hennes utdannelse er innen personal og organisasjon og hun har hatt flere stillinger som HR Advisor og KAM for store internasjonale selskap. I tillegg har hun hatt lederroller i bemannings selskap og innen eiendomsforvaltning med gode resultat.

Når du trenger de beste
MOSAIQUE
Headhunting & Consulting Services

Headhunting, seleksjon, rekruttering
www.mosaicque.no

NYTT OM NAVN

HILDE ORRE

Ny revisormedarbeider i Sagvaag Revisjon

Hilde er siviløkonom fra NHH og har fem års variert revisjonserfaring fra store, mellomstore og små selskaper i mange bransjer. Hun vil således bidra med videre utvikling av Sagvaag Revisjon AS. Hun har tidligere vært ansatt i Deloitte.

THORBJØRN JOHNSEN

Ny elektroingeniør i KVS Technologies

Thorbjørn er siste tilskudd i ingeniørstaben til KVS Technologies. Han har en MSc i automasjon og signalbehandling, en BSc i elektro, i tillegg til en bachelorgrad i økonomi. Thorbjørn er en reflektert og omgjengelig kollega med bred erfaring, som vi gleder oss over å ha fått med på laget.

FRODE MIDTUN

Ny rådgiver i Apropos

Apropos satser videre og har ansatt Frode Midtun som ny rådgiver i byrået. Med 15 års byråerfaring har Frode nå gjort comeback i bransjen - til stor glede for både oss og kundene våre! Med ansettelsen av Frode styrker Apropos seg på viktige områder som innsikt, rådgivning og merkevarebygging. Han er opptatt av å forstå hvor skoen trykker hos kundene, og å tilby løsninger som svarer på viktige utfordringer.

MARTIN NYSTED GRØDEM

Ny selger i Lindbak Rogaland

Martin har siden han var liten gutt, vært lidenskapelig opptatt av lyd, bilde og teknologi, og fikk i svært ung alder stort ansvar i ulike butikker. Martin har siste året jobbet som selger B2B hos Sector Alarm, og vil nå hjelpe kunder å finne riktige audiovisuelle løsninger samt printløsninger ved Lindbak sitt kontor som startet 1. oktober i Stavanger, med lokaler på Forus. Leveranser av AV og printløsninger til offentlige og private virksomheter.

LISE MARIE OSLAND

Ny salgs- og interiørkonsulent i Lindbak Rogaland

Lise Marie har jobbet med interiør de siste 20 årene, og kommer fra stilling i DFU. Lise Marie er salgs- og interiørkonsulent i Lindbak sitt kontor som startet 1. oktober i Stavanger, med lokaler på Forus. Leveranser av møbler og interiør til offentlige og private virksomheter.

ANNE MAY VIER

Ny salgsleder i Lindbak Rogaland

Anne May har jobbet med interiør de siste 20 årene, og kommer fra stilling som Rådgiver i Kinnarps. Anne May er salgsleder og prosjektleder i Lindbak sitt kontor som startet 1. oktober i Stavanger, med lokaler på Forus. Leveranser av møbler og interiør til offentlige og private virksomheter.

KÅRE SELE KROGEDAL

Ny daglig leder i Lindbak Rogaland

Kåre har jobbet med salg og ledelse de siste 20 årene, og kommer fra stilling som Salgs- og markedssjef i Norengros Kjosavik. Kåre er medeier og daglig leder i Lindbak sitt kontor som startet 1. oktober i Stavanger, med lokaler på Forus. Leveranser av møbler og interiør til offentlige og private virksomheter.

KARI HOLM

Ny direktør i Forum Convention

Kari er ansatt som direktør i Forum Convention. Forum Convention er en del av den internasjonale kongress-satsingen til Stavanger Forum. Kari er utdannet sosiolog, og har bred erfaring innen ledelse og kommersialisering. Hun kommer fra stillingen som managing partner i Tribe.

Utstasjonering av personale

En god organisering av flyttelass, visum, immigrasjonsprosess, skatt og bolig har betydning for et vellykket utenlandsopphold. Vi har erfaring og et globalt nettverk som sikrer en smidig og trygg start for den enkelte medarbeider og familie – hjemme som ute.

NYTT OM NAVN

ELI KLEPPE

Ny designer og AD i Melvær&Co

Eli er en svært erfaren AD/grafisk designer – og en typografinerd. Utdannelsen har hun fra London hvor hun bodde i 10 år. Der tok hun en mastergrad i typografi. Deretter jobbet hun flere år i byrå. Etter hun kom tilbake til Stavanger, har hun jobbet tre år i reklamebyrå etterfulgt av to år som lærer i media og kommunikasjon ved Vågen videregående skole. Eli har bred erfaring med svært ulike kundetyper. Hun har også høstet en rekke bransjepriser for sitt arbeid.

JESSICA OLSEN SEAT

Ny rådgiver i Vega Consultans

Jessica er oppvokst i Houston og Stavanger, har bodd i Australia og kommuniserer på norsk og engelsk. Hun har en BA i markedsføring og MS i business administrasjon. Jessica har erfaring fra både markedsføring og salg. Hun har jobbet med å utvikle markedsstrategier og planer basert på kundens utfordringer, muligheter og mål og koordinert markedsføringskampanjer. Hun har også erfaring fra salg og HR.

THOMAS HUKKELÅS

Ny marketing manager i Forum Convention

Thomas Hukkelås er 41 år og fra Orkdal. Han har en bachelor i International Marketing, og erfaring som gruvearbeider og festivalgründer på Svalbard. Thomas har også jobbet med salg og marketing innenfor reiseliv, bygg og IT. Han kommer fra stillingen som daglig leder på Kronen Gaard Hotel AS.

ANN HELEN NORDAHL

Ny researcher i Forum Convention

Ann Helen Nordahl er 29 år og fra Stavanger. Hun har en master i internasjonal politikk og har studert i seks land. Ann Helen har erfaring fra større internasjonale organisasjoner som ICC og OECD og har vært executive assistant for direktøren i Fabricom. De siste to år var hun commercial coordinator samme sted.

HYGGELIG AVSLUTNING? AKKURAT NÅ ER ØLBERGLUNSJ DEILIG JULETE!

Velkommen til ØLBERGLUNSJ. Når sjøen går hvit, når bølgene slår langt innover stranda, når fiskebåtene duver i havna, ja, da blir juleavslutningen enda finere. På eksotiske Ølberg, 20 minutter fra Stavanger, har vi julelunsj hver dag og julebuffet torsdager og fredager fra 11 til 15. Kjøkkensjef Andreas Myhrvold har klødd seg i skjegget og funnet fram det beste.

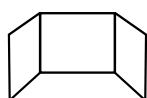
Bestill ØLBERGLUNSJ her: 478 25 000 eller booking@strandhuset.no

STRANDHUSET
PÅ ØLBERG

STAND UP TOUR 2017

Vårt team har det siste året levert og bygget en rekke messestands world wide. Vi leverer store og små standløsninger – også beregnet for gjenbruk. I tillegg kan vi ta oss av både kreativt innhold og all nødvendig logistikk rundt din messedeltakelse. No kidding!

STAND

PRINT

FOTO

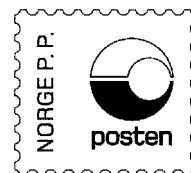

FILM

BITMAP*

MULTIVISUAL

51 84 92 30 www.bitmap.no

B-blad

Returadresse:
Næringsforeningen i Stavanger-regionen
Postboks 182
4001 Stavanger

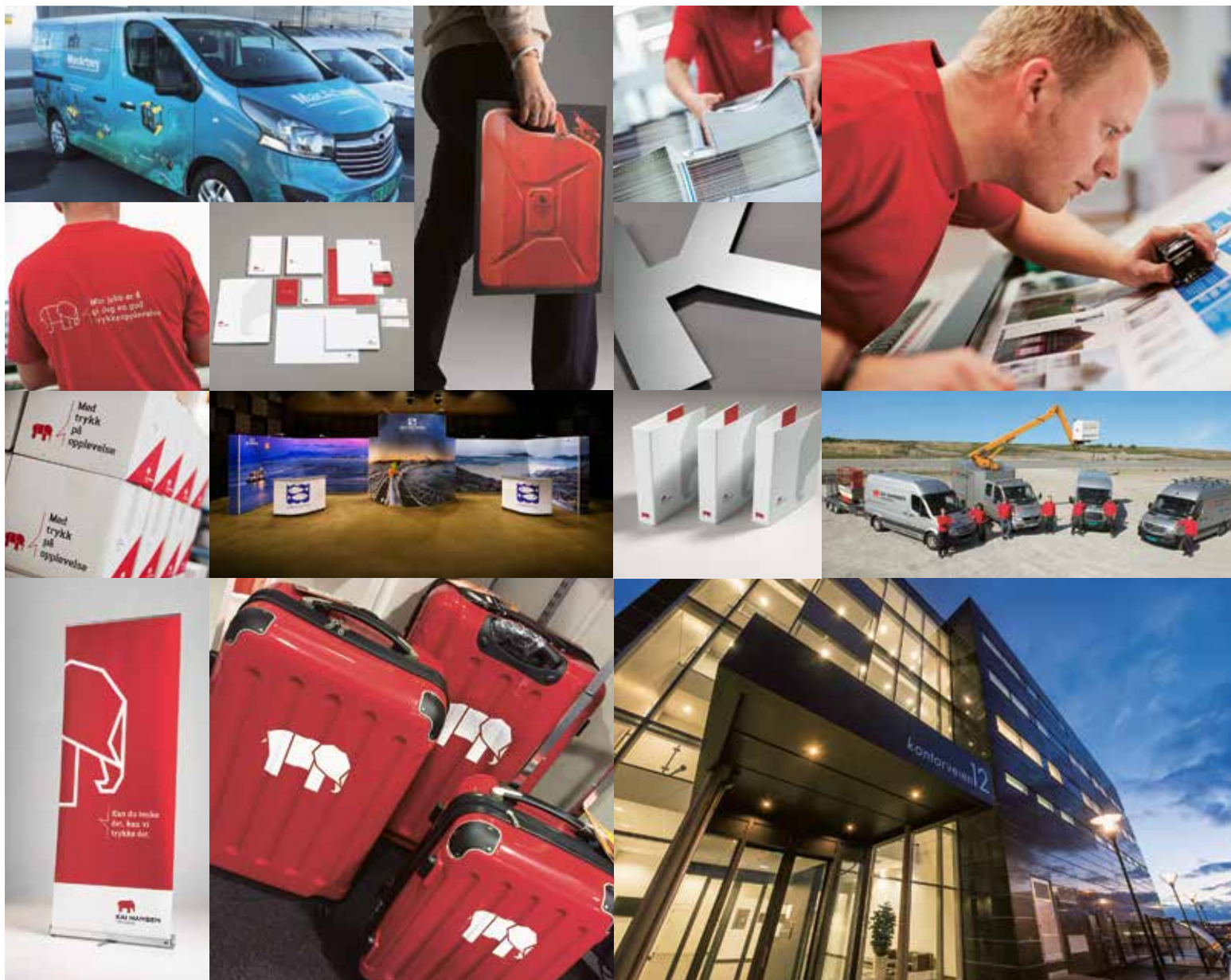
OFFSETTRYKK
DIGITALPRINT
PROFILERINGSPRODUKTER
UTSMYKNING
SKILT
DEKOR
STORFORMAT
MONTASJE

Kai Hansen Trykkeri er blant landets ledende kvalitetstrykkerier, og består av 70 dyktige og engasjerte medarbeidere. Vi er fordelt på flere avdelinger i Stavanger og Kristiansand.

Som leverandør av alle typer trykksaker, håndterer vi både små og store opplag.

I de siste årene har Kai Hansen utvidet sortimentet til blant annet å favne storformat, skilt, dekor, messemateriell og profileringsprodukter - inklusiv tekstiler. Dette er blitt en egen avdeling under navnet Kai Hansen Profiling.

Dermed kan Kai Hansen levere komplette løsninger til alle typer bedrifter.

Stavanger

Tlf: +47 51 90 66 00

Kristiansand

Tlf: +47 38 00 30 50

kai-hansen.no

KAI HANSEN
TRYKKERI